Ч. 40 (14.583). Львів, середа 24. лютого 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Празі „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Українці в Румунії.

АНҐЛІЙСЬКА ПЕТИЦІЯ ДО ЛІҐИ НАЦІЙ.

Як довідуємося, група анґлійських послів та інших осіб вислала до Ліґи Націй петицію в справі української меншости в Румунії, звертаючи особливу увагу на важке положення українського шкільництва на Буковині та в Басарабії.

Петицію підписали льорд Дікінсон, льорд Раедер, посол сер Франсес Д. Екленд (бувш. віце-міністр закордонних справ, консерв.), посол сер Роберт Гауер (консерв.), посол В. С. Ліддал (консерв.), посол Ловат Фрейзер (націон.), сер Волтер Нейпір та інші.

(Укбюро Льондон).

Що є з пластовою командою Закарпаття?

Недавно подали ми вістку про ліквідацію української пластової команди на Закарпаті. На днях була вибрана нова команда, але переорганізована так, щоб не мала ніякого впливу в Союзі Пластунів Закарпаття. В цьому Союзі голова, секретар, скарбник та інші були вибирані все з українських пластунів, бо їх на Закарпатті найбільше. Але тепер на ці місця назначила Прага самих чехів, замісць української урядової мови прийшла чеська, все в руках чехів, а крім цього й назву Союзу Пластунів змінено. Якщо українські пластуни з цим не погодились би, то вважали би їх за ірредентистів, нельояльних до держави і т. д., тимбільше, що пластунам закидають, будьто вони на пласт. джемборе 1936 р. в Румунії співали „Ще не вмерла..."; за це ведеться карне слідство. Краєвий звітодавець східного Закарпаття у звязку з „подіями" на джемборе здеградований.

Повітряні сили СССР.

Як подає московська преса, до кінця цього року матиме СССР коло 8.500 боєвих літаків, дуже добре заосмотрених.

ОРДЖОНІКІДЗЕ ЗАМОРДУВАЛИ?

В СССР і закордоном ширяться чутки, що народнього комісаря важкого промислу Орджонікідзе замордували. З огляду на те „Ізвестія" та „Правда" помістили офіційну заяву про причину смерти Орджонікідзе, яку підписав народній комісар здоровля та кількох лікарів.

Італія заборонила вербувати добровольців до Еспанії.

В італійському урядовому деннику появилася заборона вербувати добровольців до Еспанії під карою 6-місячної вязниці та грививи 3.000 лірів. Особам, що намагались би виїхати до Еспанії, загрожує 3-літня вязниця. Також заборонили добровольцям переїздити італійську територію.

ЕСТОНІЯ ТАКОЖ.

Рада міністрів ухвалила закон, що під загрозою 3-літньої вязниці заборонює естонським добровольцям брати участь в еспанській громадянській війні та вербувати добровольців.

ГРАНИЦЯ ЕСПАНСЬКОГО МАРОКА ТАКОЖ ЗАМКНЕНА.

До Парижа дійшла вістка, що до південної Еспанії причалило 5.000 мароканців та вояків чужинецької леґії; ужиють їх у наступі на Альмерію. З огляду на те французький уряд замкнув кордон між французьким і еспанським Мароком. Стережуть кордон окремі військові станиці, що контролюють документи всіх подорожних, які переїжджають кордон.

КОНТРОЛЕЮ ЕСПАНСЬКИХ КОРДОНІВ КЕРМУЮТЬ АНҐЛІЙЦІ.

Контролею еспанських кордонів займеться спеціяльний уряд під проводом британських урядовців. Двох високих британських урядовців наглядатиме над контролею обох сухопутних кордонів: еспансько-портуґальського та еспансько-французького; всі члени комітету неінтервенції погодилися на те. Як подає „Юнайтед Прес", Анґлія покриє 16 проц. коштів контролі.

Знову збомбардували Мадрид.

Як повідомляє радіостація з Бурґосу, національне летунство з успіхом збомбардувало південні і північні дільниці Мадриду, головно двірці, а також під Арґандою. Кілька ворожих літаків зістрілено.

В ЧИЇХ РУКАХ ОВІЄДО?

Національна радіостація під Овієдом повідомляє, що Овієдо є нездобутне; радіостація зі Салямаики категорично дементує вістки з валенсійської радіостації про успіхи червоних на астурійському фронті. Валенсійська радіостація подала опівночі, що положення під Овієдом назагал задовільне: червоні посуваються в глибину Овієда і відкинули ворожі наступи на відтинках Роблес, Руенферраба і Вівель дель Ріо.

НАЦІОНАЛЬНИЙ НАСТУП НА КАТАЛЬОНІЮ.

Вечірний комунікат ради оборони Катальонії повідомляє, що на відтинку Порталь Рубіо (південна Араґонія) ворог атакує дуже завзято, але червоні відбили наступ і навіть перейшли до протинаступу.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Як повідомляє національне командування, під Калямосею національні війська здобули ворожі укріплені становища, під Ескамплеро і Рібеллес відбили ворожий наступ, в якому згинуло 4.000 червоних; подібно під Ляґарнатіллею. Рада оборони Мадриду подає, що червоні укріпили здобуті вчора становища над Харамою і відбили національні наступи на університетську дільницю

Декляpація полк. Коца.

Львів, 23. лютого 1937.

Вправді у соймі йде „велика" буджетова дебата, але вона находить на польській вулиці мінімальний відгук. Зрештою, сойм взагалі ніколи в Польщі не був предметом зацікавлення широких кол населення (за винятком хіба коротких періодів явної боротьби з урядом) і нема ніяких даних, щоб ця сесія, у каденції, зродженій з виборів 1935 року, ставала політ. атракцією. Цілком слушно: там іде збюрократизована і змеханізована машина для полагоди законів, що не вносять собою нічого сутнього нового, **ніякого нового політичного духа.** Державно-польською актуальною подією дня, у змислі не тільки новини на найближчі дні й тижні, але й з погляду найповажніших державних проблем, є справа монтування нового польського політичного табору, яка добігає до кінця.

Познакою цієї останньої стадії була вже велика промова посла Медзінського тому 10 днів у т. зв. дискусійному клюбі у соймі (членів колишніх самостійницьких груп і формацій). Тиждень тому той сам п. Медзінський у 2-год. рефераті розвинув тези того свого попереднього відчиту. Дискусія відбулась чергового дня, врешті в неділю почули ми ідеольоґічну плятформу давно заповідженої нової політичної організації. Ця ідеольоґічна плятформа має заповнити пустку, що повстала через смерть марш. Пілсудського, як лідера як не як **одного політичного табору.** Нова організація має заступити ББ, для якого програмою була фірма Пілсудського та яке повисло було у повітрі, коли помер Пілсудський та ввійшла в життя нова конституція і нова виборча ординація.

Полк. Славек, творець ББ, нової конституції і нової виборчої ординації (пп. Цар і Подоський фактично були тоді тільки технічними виконавцями, „спецами"), ворог політичних партій і преси та вільної суспільно-політичної диференціяції, проголосив був тезу, що все державно-політичне життя має опертись на законі (конституції, ординації) і що тому писані політичні програми та орґанізовані політичні гурти — зайві. Розвязано ББ і потурано старим політичним партіям, не допускаючи їх до впливу на державні справи та не даючи їм змоги свобідно проявлятись в терені. Внаслідок цього прийшли народини безлічі нових політичних „партій" та повна — пустка. Ця пустка кидалась так яскраво у вічі і так дошкульно давала себе відчувати кермуючим чинникам, що вони рішили покласти їй край.

З доручення марш. Сьміґлого Ридза за нову політичну орґанізацію польського громадянства взявся полк. А. Коц. Період тиші, що тревав від травня м.р. і вказував ніби на повну невдачу орґанізаційно-консолідаційних спроб, тепер закінчується. Декляpація полк. А. Коца стала

фактом. Вона стала теж найповажнішою подією дня, повз яку не можна пройти мовчки.

Гадаємо, що це річ другорядна, хто чого по цій декларації сподівався і чи ті сподіванки, оперті на попередніх неофіціяльних газетних звістках про відчит посла Медзінського та на всіляких поголосках або й звичайних сплетнях, чи ті сподіванки виправдались чи ні. Міродайний є текст і нищо більше.

Засадничий наш підхід до цеї справи може бути двоякий: або це внутрішня польська справа — формувати собі власну національну ідеольогію — і тоді ми, українці, можемо цією справою цікавитись лише постільки, поскільки ця ідеольогія бере під увагу українську проблему, — або це загально-державна справа, яка нас торкається так само, як усіх громадян. Всі дотеперішні зовнішні познаки вказують на те, що це не тільки внутрішня польська справа: державне Польське Радіо тричі надавало промову полк. Коца, три міліони афіш спопуляризувало цю промову по всій державі, [illegible] Є теж чимало інших даних твердити, що маємо тут до діла не тільки з пошуканкою ідеольогічних напрямних для польської політичної думки. Навпаки: ризикуємо твердження, що річ іде тут про акт, який глибоко ввійде в практику всього внутрішнього державного життя, в систему державного правління, в уклад не тільки внутрішніх політичних сил, але й у ділянку „бути — не бути" установ, організацій, може навіть — одиниць..

І ось, трудність спокійної та безпристрасної оцінки того акту саме в тім, що з одного боку ми свідомі його ваги, з другого — не маємо субстрату до всесторонньої аналізи. Декларація полк. Коца втримана у найбільш загальних тонах, у найбільш загальних рисах. Автор дбайливо оминав усього, що моглоб викликати палкі спротиви. Може така тактика й правильна, але вона неминуче доводить до того, що у заяві, яка нікого не хвилює, нема конкретної відповіди на безліч конкретних питань. Нема у тій декларації навіть вислову „націоналізм", про тотальність держави кажеться теж тільки між рядками, у дуже обережній формі, про боротьбу суспільних верств, про капітал і працю, про право держави встрявати у спори між працедавцями і робітниками — сказано речі, з якими кожний погодиться. На першому місці маємо підкреслювання ролі і ваги армії (річ у польській дійсности безспірна); приємно вражає різко антикомуністична плятформа. Загальний і розпливчатий характер декларації найбільш видний саме на підході до справи меншин. „Ми свідомі тих ріжниць, що є між ними і нами. Признаємо ці окремішности, як довго вони не вдаряють в інтереси держави і якщо їх навмисне не визискується тому, щоб поставити між нами китайський мур і тому, щоби поглиблювати ненависть". Зрештою, нема навіть назви, хто це такий „вони"; тільки про жидів сказано по імени, в окремих трьох реченнях, — про інші непольські національні групи — ні слова більше. Признання окремішности — гарна річ, але також викликує кілька дуже суттєвих запитів і сумнівів: чи це тільки признання лише факту окремішности напр. української нації (котра сучасна нація такого признання її екзистенції потребує?) чи це признання також окремої національно-політичної особовости з усіми послідовними висновками для практики національної політики? І що значить це друге речення з зацитованого уступу про мур і ненависть: чи воно має на увазі засадничо непримирені та революційно настоговожені українські групи, чи напр. також і вимогу, щоб уряд лівідував утраквістичну засаду у школах в імя окремішности рідної школи, рідного виховання молоді?!

Як бачимо, декларація полк. Коца це тільки рямці, які мають бути щойно згодом виповнені змістом. Це неначе рамовий закон, який вимагає виконних розпорядків. Коли на плятформі, проголошеній п. Коцом, має прийти консолідація польського табору, — то тут наше становище віддавна відоме: **всяка польська консолідація бажана нам і корисна, якщо вона відкриває дорогу для поважного трактування української проблеми і якщо вона перекреслює стереотипну фразу, що її приходиться нам стільки разів слухати: „тепер держава й уряд мають стільки інших актуальніших справ, що українські справи мусять підождати".** Єдино міродайні для нас є і будуть — діла, факти, дійсна національна політика. Все це — ще вперелі нас.

Тютюн — це божок, перед яким кориться більше людей, ніж перед Богом. —

Гр. Лев Толстой.

ЗАБУТА НАМИ КАНАДА.

ПРОФ. БОЧКОВСЬКИЙ ДІЛИТЬСЯ СВОЇМИ ВРАЖІННЯМИ З ПОДОРОЖІ ЗА ОКЕАНОМ.

Прага, лютий 1937.

В неділю дня 14. ц. м. відбувся в Празі, влаштований „Товариством Прихильників Української Господарської Академії" в Подєбрадах, виклад проф. О. Бочковського: „Українці в Канаді".

В цьому викладі проф. Бочковський поділився з праською українською кольонією вражіннями зі свого побуту між канадійськими українцями в часі своєї поїздки до Канади улітку і восени минулого року.

Проф. Бочковський, відомий наш учений націольоґ, добрий і обективний обсерватор, при цьому ще й добрий бесідник, тож не диво, що його виклад був дуже цікавий і стягнув, як на праські відносини, дуже багато слухачів.

Виклад проф. Бочковського це не було лише репортерсько-фільмове змалювання самої його поїздки, не було це теж лише фейлетонове оповідання його безпосередніх вражінь і не був це лише сухий виклад про поодинокі ділянки життя канадійських українців, переповнений ріжними прізвищами, назвами, статистичними датами тощо. Ні, це була глибока національно-політична аналіза канадійського українства в цілому, на основі якої прелеґент у закінченні свого викладу, дав суцільну синтезу цього українства, як одного з головних, а може і рішальних чинників при майбутній — може вже і недалекій, розвязці українського питання.

Накресливши коротко історію української еміграції в Канаді і відріжнивши в ній два головні дотеперішні етапи: 1) боротьби за економічну основу буття і 2) розвитку та поглиблення національної свідомости, проф. Бочковський ствердив, що канадійське українське життя саме тепер починає входити в третій, новий етап свого розвитку, коли починає відогравати ролю важного політично-активного чинника в сучасному житті Канади. І саме оцей, прелеґентом стверджений і цілим рядом цікавих прикладів потверджений, факт надає канадійським українцям особливо великого значіння. У канадійському українцеві — говорив прелеґент — ми бачимо новий тип українця, що починає жити повнотою громадянського життя — здається, єдиний між українцями взагалі, — що почуває себе зовсім вільною людиною, що ходить рівно, не гнеться і не має в собі нічого зі спадщини рабства. Такі риси слідно особливо у молодого, вже в Канаді народженого покоління, а це поломіння у своїй більшости національно зовсім свідоме. Треба сподіватися, що коли ще між канадійськими українцями прийде до тіснішої консолідації національно-громадських сил, то канадійські українці стануть уже в найближчому часі третьою з черги нацією в Канаді — за англійською і французькою.

Не можна забувати, що в Канаді зріст населення найбільший саме між українцями. Велике майбутнє значіння українців у Канаді лежить ще й в тому, що вони забрали у свої руки землю. І коли ми, маючи це на увазі, освідомимо собі як слід значіння Канади, як англійської домінії і далі значіння Англії у світовій політиці, то ясною стане нам теж вага ролі канадійських українців взагалі, а для української справи зокрема.

В теперішній міжнародній ситуації — кінчив прелеґент — зарисувалися дві головні магістралі: Рим—Берлін—Варшава—Токіо і Париж-Прага—Москва. Але не можна, особливож нам, українцям, забувати, що ще є можливість третьої: Оттава—Льондон—Київ. І чим виразніше стануть кристалізуватися тамті дві перші, то тим виразніше стане зарисовуватися і ця третя. Сліди цього вже нині видні. І тому є невибачним гріхом з нашого боку, коли ми на Канаду, на канадійських українців дивимося лише як на копальню долярів. З цим треба рішуче, скоро і раз на все скінчити і почати оцінювати канадійське українство, як велику можливість активізації української справи.

Так ось лише в дуже загальних рисах виглядає цінний виклад проф. Бочковського. Тісні рямці допису не дозволяють точніше розвинути всіх його глибоких думок, але ми сподіваємося, що проф. Бочковський сам оголосить ці свої думки друком. А завданням широких кол нашого громадянства, особливо наших провідників, буде над цими думками проф. Бочковського добре призадуматися.

М—н.

Комуністи хотять захопити владу

у Франції та знаціоналізувати продукцію.

Ґенеральний секретар комуністичної партії Франції у промові висловив надію, що „одного дня копальні, банки, фабрики і важкий промисл **перейдуть в руки робітників**". Він переконаний, що небавом **державна влада перейде в руки комуністів.** Лише з армії ще не усунено реакційних елементів. „Бажаємо собі сильної **Франції під стягом інтернаціоналізму**".

ПЛЯНИ „ЛЮДОВОГО ФРОНТУ" і БІРЖА.

Премієр Блюм і голова професійних спілок Жуо у вчорашніх промовах заявили, що як лише умовини на те дозволять, програма людового фронту увійде в життя. Біржа на те сильно зареаґувала: курс вартісних паперів, зокрема державних, помітно обнизився. 3-процентова рента впала на 1.65 фр., 4.5-процентова на 2.20 фр. у порівнанні з вереснем; також промислові акції обнизилися. Навпаки міжнародні вартісні папері, зокрема нафтові акції, виявляють сильну звишкову тенденцію.

Свобода громадян червоної Есцанії.

Від найближчої суботи всі цивільні на території, підчиненій валенсійському урядові, у віці від 18 до 45 літ мусітимуть мати „карти праці", де влада стверджуватиме, чи власник карти бере участь у загальному зусиллю краю, нарівні з військом. Всіх мужчин, яких зловлять в каварнях, театрах, кінах, на балях та на інших розривкових імпрезах, каратимуть гривною понад 1000 пезет або 30-денною вязницею. Відсиджуючи кару, мусітимуть вони самі дбати про харч для себе.

„Під большевицьким ярмом".

Тижневик „Кетолик Геральд" з 22. м. м. помістив у скороченні (під наголовком „Під большевицьким ярмом") проклямацію до українського народу, видану п. Андрієм Лівицьким. „Кетолик Геральд" повторяє ті слова проклямації, де говориться про „підступні вістки, поширювані московськими аґентами про те, що українці найшли нового пана, якому хочуть віддати Україну на сяких чи таких умовинах". Українці, пишеться там далі, з обуренням відкидають подібні інсинуації та заявляють, що будуть доти боротися, доки не осягнуть остаточної мети, своєї незалежности. В боротьбі за своє визволення будуть вони шукати спільників серед тих, хто є щирим і природним ворогом їхнього ворога.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН.)

Крик розпуки голодного й перенаселеного села.

Два маніфести польських 74-ох органiзацій і комуністів проти українців.

З ПРОМОВИ ПОС. В. ЦЕЛЕВИЧА.

Підчас нарад сойму над буджетом міністерства хліборобства дня 13. ц. м. виголосив довшу полемічну промову пос. **В. Целевич** у звязку з маніфестом польських товариств у справі земельної реформи. З промови пос. Заклики — казав посол Ц. — довідалися ми, що з ініціятиви польських послів цієї землі появився маніфест 74-ох польських товариств у справі земельної реформи у Сх. Галичині. В цьому маніфесті говориться, що велика земельна власність у трьох галицьких воєвідствах є і була в польських руках. Погоджуюся вповні з тим, що під сучасну хвилину велика земельна власність на нашій території є переважно в польських руках, але давніше не була їх власністю. Промовець подав історичні **польські** джерела, які висвітлюють історію великої земельної власности на українських землях і подають в який спосіб велика земельна власність перейшла з рук українських боярів у руки польських дідичів. В маніфесті кажеться, що з розпарцельованих 300.000 гектарів землі приблизно 220.000 перейшло в руки українського населення. Я не маю доступу до офіціяльної статистики, але думаю, що подані в маніфесті цифри є невірні (оклик: „є вірні"). Це не відповідає правді. Аджеж повстало багато польських осад і кольоній на просторі трьох галицьких воєвідства.

Маніфест бе у давін на трівогу і вважає, що перехід землі великої земельної власности в українські руки є національним нещастям, і що існування польської держави є загрожене, коли земля великої зем. власности переходить у руки місцевого населення. Тимчасом відомий польський економіст Володислав Грабський у свому творі „Ідея Польщі" на ст.103 пише таке: „Справа посідання землі на окраїнах каламутить воду, псує багато крови, є джерелом ферменту. Ідеал польської землі на окраїнах сягає до почування загально національних, але сягає поверхово, бо не вільно ототожнювати Польщі зі станом посідання землі поляками, а ще більше — з правом поляків до посідання землі. Так говорить великий польський вчений, лідер вшехпольського табору. Але найсильнішим аргументом маніфесту проти переходу в українські руки є той „аргумент", що перехід землі в руки місцевого населення зменшить безпеку держави.

Якщо навіть 200.000 гектарів землі, призначеної до парцеляції, перейде в руки кольоністів-осадників, то на нашу територію прийде приблизно 20.000 родин. Цей приріст польського населення не матиме ніякого значіння для оборони держави. Він щонайбільше збільшить у деяких воєвідствах відсоток польського населення на 2—3%. Але одночасно мусить настроїти ворожо до державй міліони місцевого населення. Якщо зреалізовано би гасло маніфесту і вся земля перейшла би виключно в польські руки, то це підірве основи господарського існування українського селянства, збільшить великі кадри безробітних на селі, заогнить страшенно національні відносини. Слід ще додати, що наші території не мають розвиненого промислу і що інвестиційний плян нехтує потреби наших територій і тимсамим безробітні на селі не мають можливости найти працю в місті. Отже переведення в життя постулятів маніфесту польських товариств не тільки не змінить оборонної сили держави, але навпаки, вдарить в основи цієї сили. Одночасно промовець пригадав, що чотири місяців тому К. П. З. У. видала маніфест, що його розкидають між населенням в сотках тисяч примірників. Цей маніфест скажено атакує політику Української Парляментарної Репрезентації, закидаючи їй, що вона на випадок війни хоче кинути українську молодь до боротьби проти Совітів, а одночасно український селянин не має можливости купити ні клаптика землі. Тимчасом Москва обманює, видає гроші, веде агітацію в радіо, відозвами і т. д. І в цій хвилині представники польських товариств мають відвагу кидати небезпечне соціяльне гасло „ні пяди землі для місцевого українського населення!" Чи маніфест польських товариств не піддержує комуністичного маніфесту? Проти нового експерименту з кольонізацією виступили не лише визначні польські публіцисти, але навіть ендецький час. „Курієр Варшавскі" пише, що кольонізація на українських землях є дуже і дуже небезпечним експериментом, що загрожує і буде загрожувати оборонній силі держави. Побоюся, закінчив промовець, щоб цей маніфест не був злощасним відгомоном давної політики магнатів королевят на сході, яка була трагічною у своїх наслідках і для української і для польської нації. (Оплески).

З ПРОМОВИ ПОС. Г. ТЕРШАКІВЦЯ.

На початку промовець звернувся до міністра хліборобства, щоби скромні фонди призначені на меліорацію, вживано на призначену ціль. На основі документу про кошти перенесення бараків організації молоді т. зв. „Юнаци" в Гряді Літинській над Тисьменицею виказав велику розтратність меліораційних фондів. І так згадані бараки мали бути перенесені до Сарн. Їх вартість перед розбіркою сягала 3.300 зол. За них давали 2.000

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" ч. 5.

О-КА.

РІШЕННЯ.

16-го лютого.

Сьогодні відносила торт до буфету. Там відразу взяли мене до товариства: казали робити канапки. Рух, гамір, крик — як звичайно перед забавою. Навіть не счулася, як прийшла десята година. Буфет готовий, комітетові у вечірніх одягах уже на своїх місцях. Треба було йти до хати. Щось скортіло мене поглянути на салю. Ах, цей, так добре знаний вид! Розмальовані весело стіни, запашна смеречина, яскраве світло. Саля дише ще холодом і пусткою. Але за годину кружлятимуть тут під звуки тужно-млісних тонів модного танга в ріжнобарвному сяйві рефлекторів десятки тихо шепотливих пар.

Втиснулися проти волі картини-спомини. Скільки разів танцювала я на такій салі із щасливим усміхом на устах, в обіймах Ромка.

Скінчилося.

Ах, як хотілось би завернути час і знову так бездумно плисти, під звук сентиментального „Trobow"!

Вже ніколи.

Чи-ж маю я право бавитися тоді, як Ромко береться з важкими думками серед чотирьох тюремних стін, що замкнули йому на віки цей світ? Значить, до кінця життя треба мені вирекися танку і беажурного настрою забави.

А в мене щойно 22 роки.

Невеселі..

Чимскоріше вибігла я надвір. Спинилась одна серед темної, холодної ночі. Згори здоганяли мене вже перші звуки танкової музики. На розі вулиці зустріла веселе товариство. Мої знайомі йшли на забаву. Я натиснула на чоло капелюх і високо підняла футряний комір плаща. Не хотіла, щоб мене пізнали. Не хотіла зустрінути їх поглядів спочуття. Не хотіла, щоб мій вид нагадав їм нашу дійсність.

Але щось давило за горло. Може зависть?

17-го березня.

Приїхали Ромкові родичі. Ідемо виєднувати побачення. Мушу гарно вдягнутися. Може дозволять мені довше говорити.

20-го березня.

Вчора бачила його 15 хвилин у приияві ключника та цілої родини. На уста тиснулися питання, слова, але говорити не було сили. Коли Ромко балакав з родичами, я гляділа тільки на нього.

Під очами тіні, біля уст глибока риска.

Я мала кілька звичайних питань:

— Як почуваєшся?

— Чи не холодно тобі в келії?

— Чи дістаєш ще теплий харч?

Буденні питання, що повторюються при кожному побаченні.

А на уста тиснеться стільки слів, стільки хочеться росказати! Ромко відповідає з усміхом, але це вже не той усміх, що давніше.

Хвилини, на які ждемо цілі місяці, скоро минають. Ключник наглить до відходу. Короткий поцілунок і стиск руки: „Не забувай про мене, Оксано!" А від дверей ще один довгий, сумний погляд. Стукнули двері і вже його не було. Лише відгомін кроків, що затихають.

Виходимо мовчки. Мати Ромка ковтає сльози, що скапують по обличчі, батько нервово витирає біножлі. А в мене одна думка: знову доведеться ждати довгі, сірі дні — аж до чергової зустрічі.

Хто зна, може до цього часу перенесуть його до іншої вязниці і треба буде далеко їхати.

2-го квітня.

Як Ромко страшенно постарівся. На цій знимці, що стоїть біля мене він такий молоденький. Памятаю, як ми її відбирали. Я захоплювалася, що така гарна, а Ромко денервувався, що так молодо на ній виглядає. А згодом ми пішли до кіна.

Боже, видається мені, що це вчора було. Арештування, процес, присуд — це хіба кошмарний сон. От, зараз відчиниться двері і ввійде Ромко, пригорне..

11-го квітня.

Писала до мене Ромкова мама. Дістала від нього дуже розпучливого листа. Пише він, що починає тратити віру у свої і мої сили. Боїться, що мені дуже важко витримати в такому положенні. Дуже вже тужить за мною і просить старатися, щоб міг якнайчастіше зі мною бачитися. Пані Рішникова додає від себе, що сильно хвилює її настрій сина. Треба його доконче успокоїти, а це лише я можу. Чи ж не найкращий вихід був би звінчатися із Романом у вязничній каплиці — пише — може тоді було б йому лекше?

Цей лист мене заскочив. Я ніколи не допускала у своїх думках такої розвязки справи. Звінчатися з Ромком, стати його жінкою — і що-ж це змінить в мому житті? Лише прізвище.

20-го квітня.

Бігаю цілими днями по урядах, щоб видобути дозвіл на розмову. В хаті я нічого не говорила про лист Ромка матері, не хочу своїм додавати журби. Але сама не маю спокою. Знову вернулися довгі, безсонні ночі з днів процесу.

Як тягнуться години, коли так лежати з відкритими очами.

А на світі все пахло весною і вчора почалася повінь. Перед роком у такий час ми ходили за

зол. Разом кошти розбірки, перевозу й уставлен- ня бараків сягали поверх 6.000 зол., себто було 50 прц. втрати на перенесення цих бараків. Опі- сля промовець зясував зубожіння нашого села. Пригадав, що кожний, навіть найдрібніший ріль- ник мусить мати варстат праці, рільничу освіту та кредит. Ствердив, що з усіх промов і зі сл референта та з заяв міністра у буджетовій комі- сії виходить, що українське село є роздрібнене і зубожіле, бо до 90 прц. господарств мають під 2 до 5 гектарів землі, з того 60 прц. нижче двох гектарів. Якби між цих 900.000 напів спролета- ризованих господарств роздали ввесь припас, то ледви вистало би по півтора гектара. Не було би це ще здорове, самовистарчальне господарство. А тимчасом робиться щось зовсім інакше. І це ствердив уже пос. Болюх, що ми не кличемо, що ця земля має бути розпарцельована виключно в українські руки. Ми стоїмо на становищі, що земля має перейти до рук автохтонів, до рук тих господарів, які живуть на цій землі, які на ній працюють, яких батьки працювали на цій землі сотні літ, яких предки відробляли панщину. (Пос. Екерт: Польська земля до польських рук, укра- їнська в українські руки!). Пане после! Якби ми хотіли сягнути до історії, то вийшло би інакше. Тверджу, що і поляки і українці, які відробляли панщину на цій землі, які платили панщизняне відшкодування понад чверть міліярда австрій- ських гульденів, себто біля 3/4 міліярда поль- ських золотих, мають право до цих земель. (Оплески).

Інша справа, чи в інтересі держави і оборо- ни держави лежить, щоб це село було зубожіле, щоб це село було неприхильно наставлене до держави? Коли міністр вносить новий проєкт закону тому, щоби ця земля не могла перейти у 80 прц. в українські руки, то я хотів би, щоб вона перейшла. Це не є забагато, але я хотів би, щоби вона перейшла і щоби це забезпечити. Чому? Бо хто пішов на ці землі, то не пішов тому, щоб їх боронити і щоб не продавати знову тієї землі, але пішов такий, що не мав ніякої хлібо- робської освіти, пішов фабричний робітник, який хотів зробити інтерес на цій землі. А коли пе- реконався, що на цій землі не заробить — про- дав її. І тому ця парцеляція не є доцільна. Якби ці міліони гектарів землі на наших етнографіч- них землях розпарцелювали поміж місцеві кар- ловаті господарства, без ріжниці національно- сти, якби ці 720 тисяч кредиту, що їх дали на кольонізацію та осадництво, передали на інве- стиційний кредит, — Польща нині інакше пере- живала би господарську крізу. Тоді українське населення було би краще настроєне супроти Польщі, як ці кольоністи. Проти такої кольоніза- ції виступає не лише українське населення, але й місцеве польське. Один поляк з Поділля говорив, що перед парцеляцією між українцями та поля- ками були ріжниці, навіть ненависть, але коли прийшли кольоністи, то оба ці народи злучилися разом і повстали проти того, хто прийшов заби- рати їм землю. Тому дійсно бідний селянин не має з чого жити, не має варстату, не має знання і не має кредиту. Чи селянин, який має пів морга або один морг землі, має одну корову має з чого удержати свою родину? Він мусить віднята від уст дитини і своїх найближчих останню літру молока, щоб оплатити всі данини і всі податки Хто платить високі податки, вміє боронити себе, але він, селянин, не вміє та не може боронитися. Правда, якби дрібні селяни були зорганізовані, якби диктували ціни, якби зїли половину масла, яєць і т. д., то за другу половину дістали би таку саму кількість гроша. Але на жаль, селяни не ма- ють такої організації, щоб могли диктувати ціну за свою працю і продукти. Влада замісць підтер- жувати рільничі організації, кидає їм колоди під ноги. Наводить сумний факт, якто в одній школі у Рудеччині прийшла дитина до школи і зімліла, бо без вечері та снідання прийшла до школи. Ви- явилося, що її мати приїхала зі Львова пополуд- невим поїздом, пішла на село купити молока, щоб поїхати до Львова і заробити якийсь гріш на вдержання родини. Так виглядає наше село. Там страшне перенаселення, бо на 1 кв. кільо- метр є 108 мешканців, нема запасу землі, бо з півтора мілона гектарів землі до парцеляції зали- шилося ледви 200 000 га і поза краківським та келецьким воєвідством українські землі є най- більше перенаселені. Пан міністер успокоює, що не буде парцеляції з чужих воєвідств, лише міс- цева. Тимчасом справа виглядає зовсім інакше. І так у селах Хлопи та Бучали на 500 моргів зем- лі українці дістали лише те, що мали в сусідньо- му селі поміж своїми ґрунтами, себто коло 45 моргів, а з двох фільварків не дістав українець ані одного морга землі. Так виглядає ця місцева кольонізація у практиці. Якби дрібні рільники мали змогу заробити ,якби була сезонова еміґра- ція ,тоді 900.000 карловатих господарств могли би одного члена родини вислати на заробіток. Перед війною і на початку істнування польської держави на сезонову еміґрацію виїздило понад 500 тисяч, на постійну 300.000 людей річно. Це були заробітки, це були великі міліони. Якже те- пер виглядає заробіток селянина? Якби за осно- ву обчислення взяли не 8,8 сотнарів жита з гек- тара землі, як це робить міністерство, але 10 сот- нарів, то по заплаченні податку залишається го- сподареві враз з родиною, який має не два, але 5 га землі, денний заробіток 18 і пів сотика, коли у станиславівському воєвідстві на осн. урядової статистики робітник заробляв не за день, але за годину праці 35 сотиків, у волинському — 36 сот, у тернопільському — 43, на Шлеську — 63, у Лодзі — 75, у варшавському воєвідстві — 1.02, себто денно 2.80, 2.88, 3.44, 5.04, 6.00 і 8.16 зол. Кожний з нас знає, що цей рільник не працює 8 годин, але нераз працює 20 годин і він заробляє лише 18 і пів сотиків денно разом зі своєю роди- ною на своєму варстаті праці.Отже нічого дивного, що крик розпуки огорнув село. Розпуку можна би злагіднити, якби домашній промисл був роз- винений, але так не є. Знову 100.000 австрійських корон колишньої краєвої самоуправи, що були призначені на піддержку домашнього промислу, не може Хліборобська Палата видобути до нині з міністерства скарбу на піддержку домашнього промислу. Тимчасом згідно зі статистикою львів- ського воєвідства дрібний рільник працює лише 180 днів у році, — решту днів марнує.

Вкінці подав, що в 15 селах над Дністром працюють родини над збутом лозових кошів і виробляють від пів міліона до 3/4 міліона ко- шиків річно; ці кошики мусять збувати за 15—20 сотиків у руки спекулянтів, які беруть за них по 40 сот. Отже для них нема кредиту, нема мож- ливости зорганізувати відповідну кооперативу, щоб в цей спосіб вивести їх з цього положення, бо їх страшенно визискують. Тому слід би заса- дити коло 300 моргів лози на всіх неужитках по громадах, але нема на це кредиту.Повітовий ви- діл ні збірні громади не мають на це фондів, а ці люди не мають з чого жити і не мають з чого платити податків. Кольонізація на українських землях буде агітаційним засобом для комуністів, які тепер часто оперують аргументом, що лише вони можуть дати землю. Тому то і в нашому інтересі і в інтересі держави протидіяти цій агітації. Найкращим аргументом буде рівномірне трактування при поділі землі між місцеве насе- лення, що працює на цій землі. (Оплески.)

З ПРОМОВИ ПОС. В. БОЛЮХА.

В дискусії над буджетом міністерства хлібо- робства виголосив довшу промову пос. **В. Болюх** проти кольонізації українських земель. Підкрес- лив, що внаслідок перенаселення, роздроблення, нерентовности, задовження рільних господарств, недостачі продукційного капіталу і дуже низь- кої культури на селі, рільна структура погіршу- ється з дня на день. Одним з засобів хвилевої направи рільної структури є парцеляція, що при- несла би деяку полекшу для дрібного хлібороб- ства, якщо би при парцеляції головну ролю від- гравали господарські і соціяльні моменти а не політичні, як це діється на українських землях у Польщі. Пригадав, що на українських землях 90°/₀ дрібних господарств, що мають ледви 13°/₀ всього запасу землі та є зовсім нежиттєздатні. Одиноким джерелом заробітку українського зубожілого села є фільварок. Прошу зясувати собі таке катастрофальне положення, що навіть це одиноке джерело його нужденного заробітку парцелюють і земля не йде на доповнення його варстату праці, але переходить в руки кольо- ністів. І що ж дається цьому бідакові за втрату навіть можности тяжкого заробітку? Одну на- дію на голодову смерть в найближчій будучно- сти. Іншого виходу нема.

Закидують нам, що ми ведемо агітацію під гаслом: „Ні пяди землі в польські руки".Ствер- джую категорично з цієї трибуни, що це не- правда. Ми ставимо справу парцеляції ясно, ви- ключно під кутом господарської і соціяльної рації. Ми стоїмо в обороні цілої людности, по- стійно осілої на наших теренах, отже і поль- ського населення. Бесідник згадав, що місцеве польське населення солідаризується з нами в цій акції, бере участь у вічах і бореться з нами разом проти кольоніз. намірів розуміючи, що кольонізація земель елементом з корінної Поль- щі загрожує її істнуванню.А щоб це населення наставити ворожо до українського населення кинули гасло: „Ні пяди землі в польські руки". Заперечив теж рішуче, щоб на вічу в Тернополі українці кричали: „Ляхи за Сян" і щоб проте- стували проти парцеляції між місцевих поляків. Опісля навів теж приклади,як трактують україн- ське населення при теперішній парцеляції. І так в одній громаді призначено 110 моргів поля на парцеляцію. В цій громаді є 92°/₀ карловатих господарств, а проте власник не хотів продати ні кусника ґрунту місцевим селянам, заслоню- ючись забороною старости продавати землю українцям. В іншому випадку власник продав 30 моргів поля на заплачення податків, з того по- лякам 27 і пів морга, українцям 2 і пів морга. Неймовірне, але правдиве! До того купна на 2 і пів морга староста не затвердив, затверджу- ючи одночасно всі контракти купна поляків. Далі бесідник відчитав одну летючку такого змісту:

„Rządowo-upoważnione Biuro parcelacyjne Romualda Brzezińskiego. Na podstawie zezwole- nia starostwa w Tarnopolu przeprowadza parce- lację majątku Stechnikowce i td. Do parcelacji przeznaczono około 123 ha czyli 212 mg, w czem roli około 115 ha, łąk i pastwisk około 8 ha. Na stworzenie samodzielnych gospodarstw osadni- czych w działkach od 4—20 ha przeznaczono 2 kompleksy: około 56 ha t. zn. łan „Miniajły" i od „Dubowięc" i około 38 ha łan t. zw. „Średnie Gony" i „Od Zbaraża". **Nabywcami mogą być tylko reflektanci wyznania rzym.-kat.".**

Отже на 123 га призначено 94 га на осадничу парцеляцію, 19 га на сусідську парцеляцію. Село Стегниківці типово малоземельне, яке на 252 господарства має ледви кілька понад 8 морґових господарств. І на цих 252 господарств признача- ється 19 га і то виключно для римо-католиків, себто поляків. Таке переведення парцеляції зіпхне українське населення в безодню розпуки і безнадійности внаслідок господарської руїни. Хочу вірити, що це не лежить ні в інтересі уря- ду, ні польського народу, який все одно, нині чи завтра мусить шукати з українцями і в цій ділянці здорової дороги виходу.

Нехай священники зроблять усе, що можуть словом і ділом, щоби прогнати язву пянства з Христового стада, а навіть нехай стануть при- кладом повної здержливости, щоб могли від- вернути небезпеку, якою ця язва загрожує Церкві і державі. — Папа Лев XIII.

місто і складали пляни. Мали звінчатися в цьому році. Погодилися, що мусимо звінчатися весною, коли цвистиме бузок. У малій, старенькій цер- ковці мого родинного села. Цілу церковцю при- беремо білим бузком — і в мене на руках буде велика китиця щойно наломаного в саді, за- пашного, білого бузка, який ми обоє так лю- бимо. А відтак, по звінчанню возьмемося за руки й підемо крізь поля, ген аж до ліса...

Отже наші мрії мають сповнитися. Може звінчаємося саме в той час як гадали. Лише ма- ленька зміна декорацій. Замісць старої цер- ковці — вязнична каплиця, замісць запаху бі- лого бузка — гнилий подих отікаючих вогкістю, студених стін. А в ліс також не підемо — розій- демося у дверях каплиці в дві ріжні сторони темного коридору — до келії і на світ. Ах, а мо- же в дорозі ласки, з нагоди вінчання дозволять десять хвилин говорити? При ключнику, та на- чальникові вязниці..

24-го квітня.

Сьогодні розмовляла з Романом. Просить, щоб я старалася якнайскоріше дістати дозвіл на наше вінчання.

25-го квітня.

Боже, що я маю зробити? Цілу ніч переси- діла з мамою. Але мама не вміє мені порадити. Каже, що я мушу рішити сама.

Моя рідна мама не хоче мені помогти! Ли- шає саму на поталу думок. В голові щось шу- мить, дзвенить — якийсь чортівський млин.

26-го квітня.

Прийшла Ірина.

„Ірко — порадь!" — благаю.

„Оксано, тут рішення належить до тебе."

А в голові хаос і одне завоpожене питання — що робити?

(Докінчення буде)

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Спроба зближення з українськими правниками.

Два тижні тому в „Бюлетині Польсько-Українському" з 7. ц. м. (ч. 6) появилася передова стаття п. н. „На шляху до направи" — пера Я. Мьодушевського, в якій автор підсуває думку тісної співпраці польських правників з українськими правниками і тому варто познайомити наших читачів з ходом думок автора.

Автор пригадує щасливу думку одного з колишніх соймових послів Вацлава Липацевича, учасника ріжних европейських конгресів, що працюючи над зближенням народів — слід в першу чергу зробити заходи, щоб познайомилися і зближалися люди спільних професій, отже правники — з правниками, лікарі з лікарями, учителі з учителями, і т. п. Коли в кожнім народі буде гурт одиниць зближених зі собою і з подібним гуртом іншого народу — можна буде висунути справу зближення цих народів. Не можна теж мріяти про порозуміння „поляків" та „українців" інакше. Автор вичисляє кільканацятьох своїх знайомих українців адвокатів та учених зі Львова, Києва, Одеси і Варшави підкреслюючи, що українці теж могли би назвати тих або й інших поляків. Але на загал можна би їх вичислити лише на пальцях. І в автора виринає думка, чи істнує яке зближення між правниками поляками та українцями? Працюємо на спільнім терені професійної праці, оперуємо тимсамим матеріялом, інтерпретуємо ті самі закони, отже дуже легко навязати нитку спільного порозуміння. Автор пригадує, що в 1933 р. мав відбутися зїзд польських правників, але не відбувся на бажання рішальних чинників — мовляв — „не відповідна аура", зате пропаговано зближення з правниками славянських держав: болгарами, чехословаками та югославянами і польські правники виїхали гремяльно на зїзд до Братислави, що його навіть відкрив проф. Куманецький через радіо, бо лежав недужий у Кракові. Чи українці брали участь у цьому зїзді автор не знає, але міркує — зовсім слушно — що зближення і порозуміння між українськими та польськими правниками могло би принести більшу користь, ніж виїзд до Братислави. Далі автор підкреслює, що на III. зїзді польських правників у Катовицях у 1936 р. можна відразу було запримітити гурт правників з Вильна, але не було ніякої групи українців.

На III. зїзд польських правників у Катовицях його управа не просила ні українських учених правників з Праги, ні Союзу Українських Адвокатів зі Львова і тому українські правники участи в ньому не брали. А дійсно шкода.

Як суди впливають на формування нових взаїмних відносин?

Далі автор наводить характеристичний цитат відомого, покійного вже, варшавського адвок. Е. Сьмяровського в передмові до його оборонних промов, що „судова трибуна дає змогу сходлювати проблеми, що їх висуває життя у відірванні від їх актуального характеру, не під кутом хвилевих настроїв і тимчасових суперечок, але під кутом **непроминаючих правд, які повинні кермувати публичним життям.** Завданням судів є вперш у чергу ствердження та утревалювання цих правд. Їх присуди поза вирішенням проблеми вини в поодиноких випадках повинні завжди обіймати засадничі вказівки, що можуть стати виховним чинником для громадянства. Оборонець є щасливий, якщо може бути часом співучасником, часом ініціятором тієї творчої праці суду. Якже виглядає ця творча праця судів у світлі присудів? Замісць відповіди автор наводить уривок з промови Сьмяровського, що її він виголосив в обороні українських послів передапеляційним судом у Любліні в 1925 р., обвинених за протидержавну діяльність. Засадничі думки його промови такі: **Якщо український нарід чи його частина плекає ідею політичного визволення — то ніякі репресії ні присуди зі засудом не всилі цьому запобігти.** Знаю добре з власного досвіду, що ми, які майже півтора віку були переслідувані у трьох займанщинах і не було такої сили, таких засобів, такої політики, насильства чи інтриги, яка змогла би вирвати ідею незалежности, замкнену в наших серцях і передавану непорушно з покоління в покоління.

Якщо так було з нами, якщо ми самі перейшли цю муку, **то не можемо вважати злочином, що інші носять у своїх серцях таку саму ідею...** Тому теж ми не можемо і **не будемо ні переслідувати почувань та національних ідеалів, ні винищувати їх силою і насильством чи викорінювати вязницею.**

З другого боку нема сумніву, що історичний момент звязав з Польщею землі, що їх замешкують українці і що польська державна рація вважає цей звязок нерозривним. Цієї польської державної рації не думаю квестіонувати, але міркую, що якщо навіть виходити з її засновків — то і тоді екстермінаційна політика супроти національних меншин не може найти обоснування. Бо дійсно слід станути на цивілізаційнім, культурнім і демократичнім становищі, що **єдиним наслідком переслідування національної ідеї є викопування пропасти між народами і поглиблювання їх взаїмної ненависти та унеможливлювання їм співжиття.** З другого боку народи, які живуть зі собою примусово мусять з конечности змагати до мирного співжиття тому, що щоденні потреби змушують їх до цього. Панівний нарід повинен звернути цілу свою увагу на цю позитивну сторінку взаємин, цю конечну співпрацю поглибити, ці навязані вузли збільшувати і зміцняти, не марнувати енергії, на його викорінення, що викорінити не дасться і спрямувати її на творчу працю, що зближує народи кожного дня і в кожній годині шляхом мирного приставання.

І тому нехай український нарід плекає ідеї незалежности у своїх серцях — це його святе і непорушне право, але в конкретнім укладі сил даного історичного моменту, коли ідеї мусять залишитися ідеями, нехай співпрацює з нами при розвязуванні щоденних справ життя, як група льояльних громадян держави і нехай в цій співпраці знайде простягнену руку з нашого боку. Найсильнішим звязком у цьому напрямі, що може обєднати два народи є почуття у слабшого, що сильніший відноситься з обєктивністю і справедливістю. **Акт справедливости — це найсильніше колісцятко того ланцюга, що вяже і сковує. Кривда викопує пропасть, ласка дразнить і відпихає, справедливість розброює та єднає".** Слід згадати, що після промови обор. Сьмяровського суд увільнив українських послів.

Дійсно побажатиб лише, щоб суди кермувались такими **непроминаючими засадами** і правдами при видаванні своїх присудів, що заважують важко не лише на долі засуджених, але й на польсько-українських взаєминах.

З черги автор наводить голос другого вид. Станислава Дністрянського в 1935 р. Проф. Цоль який помістив сердечний некрольоґ про визначного ученого й українського правника проф. Станислава Дністрянського в 1935 р. Проф. Цоль називає Покійного горячим українським патріотом, людиною високої культури, чесноти і незломного характеру. Підкреслив, що в 1914 р. проф. Ст. Дністрянський був ініціятором першого зїзду українських правників у Львові, почав його наради власним викладом про право народу підкреслюючи право кожного живого народу до власної державности. Кінчить свій некрольоґ проф. Цоль словами, що ця людина жила для ідеї, яку любила, хотіла свій нарід двигнути та ущасливити. Тому автор доходить до висновку, що проф. Цоль теж ставиться прихильно до цих змагань є до самого українського народу.

Зате автор не розуміє, чому „союз окраїнних правників" у Варшаві, що обєднує їх доволі багато з України: Києва, Умання і Поділля не займе виразного та активного становища до української проблеми, як це бувало завжди робили покійні вже О. Ледницький та Стемпчевський — члени цього союзу.

Зате автор мило розчарований ідейною заявою київських корпорантів, які врядигоди відбувають товариські зїзди. Їх союз начислює понад 500 членів, але найактивнішим є катовицький відділ, під проводом п. Зенкевича, колишнього адвоката в Житомирі. Саме на зїзді 7. червня 1936 р. приняли заяву того змісту, що **в добре зрозумілому інтересі держави слід запевнити національним меншинам умовини всестороннього культурного і господарського розвитку.** В дискусії **один з членів Ритель,** який живе на Волині, **жалувався на недостачу демократичних засад, на хаос у взаєминах, на нерівну неоднократно поведінку з громадянами і найфальшивішу інтерпретацію права ріжними чинниками.**

Ці висновки і погляди поглибив ще у своєму рефераті правник Казимир Лукомський. Референт бажав би, **„щоб цілий польський нарід зрозумів ролю і майбутність українського народу в Европі.** Тому треба, щоб у взаєминах до українців поляки кермувалися не лише сентиментом, але в першу чергу добре зрозумілим інтересом Польщі. В інтересі обох народів, в інтересі найкращого наладнання взаємин між істнуючою вже польською державою і майбутньою незалежною українською державою, яку після всяких знаків на небі і на землі побачимо нашими очима — не підіймати спору за істнуючі кордони. Нас обовязує широка історична перспектива, погляд на минуле і в майбутність — спільну майбутність Польщі та України. Наш живий сентимент до українського народу, історична справедливість, міжнародне право і передовсім добре обдуманий інтерес польської держави, творять міцні основи нашого відношення до української нації".

Тому автор радіє, що думки кількох визначних польських правників відбігають від голосу того референта на зїзді київських кіїських корпорантів, який в 1930 р. кликав, що 400.000 гектарів прегарної землі на Україні жде... на господаря... (себто на поляків). Один з учасників того зїзду Генрик Улашин помістив негайно в черговому числі (7) „Бюлетину" лист з осудом того реферату з 1930 р., підкреслюючи, що цей реферат був плиткий щодо змісту, наставлений імперіялістично, загострюючи польські апетити на багацтва України (пшениця і бураки!) та нетактовний з огляду на час і місце.

Вкінці автор сподіється, що ширші кола польських правників швидше чи пізніше підіймуться спроби зближення з українськими правниками. Справді самі заяви не вистарчають, але вони є неначе „провесною". Автор сподіється, що надійде день, коли польське радіо буде розносити українське слово й українську думку. І поляки не будуть не лише тим пригноблені, але навпаки, буде їм веселіше. І кінчить слушною заввагою, що поляки шукають порозуміння з далекими болгарами, а близький українець може бути союзником.

До цього порозуміння напевно дійде, якщо правосуддя затріюмфує, а „найфальшивіша інтерпретація" правних норм зникне взагалі, як кошмарне марево з дотеперішньої сумної дійсности. Слово в цій справі в першу чергу за тими польськими правниками, які просто держать руку на живчику життя і чи то в адміністраційних та скарбових урядах чи по судах мають змогу впливати на злагіднення жалюгідної дійсности.

Зміна розпорядку міністра хліборобства про оплати перед розємним урядом.

Міністр хліборобства розпорядком з 30. XII. 1936 р. (Д. З. з 8. січня ц. р. ч. 2, поз. 21) змінив свій розпорядок з 10. січня 1935 р. у тому напрямі:

Предсідник розємного уряду може звільнити зовсім або частинно від оплат: 1) особи, які потерпіли маєткові втрати підчас стихійної катастрофи і предложать посвідку старости про висоту страт; 2) особи, які на основі посвідки управи сільської або міської збірної громади про їх родинний і маєтковий стан та доходи викажуть, що оплати позбавили би їх необхідних засобів до життя і вдержання родини; від предсідника розємного уряду залежить, чи признає посвідку доказом убожества.

На домагання сторони розємний уряд звертає половину вписового на випадок забрання внеску назад або підписання угоди ще перед початком розправи. Цей розпорядок обовязує від 8. січня ц. р.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Спомини дедектива-красуні.

Арманд Шотар, всіма люблений молодець, одягнений завжди по останній моді, незвичайно популярний у багатих колах Кот д'Азур мусів відкликати свої заручини з одною америк. мільонеркою. До цього приневолила його агентка Одета Соніє, яка відкрила минуле Шотара.

Це були найблискучіші заручини, які колинебудь у Кот д'Азур бачили. Тільки родичі нареченої, якої імя за згодою всіх учасників повинно було залишитись у тайні, ходили сквашені, що зовсім не годилося з радісним настроем заручин. З великої жури за долю своєї одиначки, з чистим американським вирахуванням заанґажували ще перед кількома тижнями відому приватну агентку-детектива Одету Соніє, щоб вона розвідала ціле минуле гарного гуляки і його здемаскувала. Заручинам не могли протиставитись, бо розпещена одиначка погрожувала самовбивством.

Коли заручини вже майже кінчились, у входових дверях величавої салі станула постать молодої жінки, одягненої з правдивою елеґанцією француженки. Вона вела зі собою малу дівчинку, яка могла мати приблизно 3 рочки.

Не звертаючи ніякої уваги на гостей вона підійшла разом із малою до молодої пари, яка сиділа в барі і звертаючись до Шотара, який побачивши її поблід як стіна, промовила різкими, холодними, але дзвінкими на цілу салю словами:

— Ваша донечка Єсі прийшла до вас, монсіє Шотар. Вона теж хоче бути на ваших заручинах.

Темне минуле.

Тільки панна Соніє знала, скільки праці й трудів треба було вложити, щоб вишукати донечку Шотара і впору привести її на заручини. Вона догадувалась, що у минулім гарного гуляки мусить бути якась темна пляма. Як звичайно у її професії у пригоді станули їй любовні комплікації, що їх колись перейшов Шотар. Вона відкрила, що Арман Шотар звів молоду дівчину у своїм ріднім місті Марсей і відтак покинув її без серця разом із нешлюбною дитиною, що саме тоді прийшла на світ. Коли панні Одеті вдалося це відкрити, вона була певна, що невинність малої дівчинки і комічність сцени матиме вирішний вплив на перечулену американку, яка напевне врезиґнує зі заручин. І справді розпещена одиначка відчула комізм ситуації, засоромилась і врезиґнувала зі заручин.

Темна пляма на минулім станула в пригоді молодій агентці.

Сила правди.

„Тільки правда може вилічити любовні терпіння". Панна Одета Соніє, одна з найкраще платних французьких детективів працює завжди спираючись на згаданій правді.

Було це минулого року в Парижі. Одна дама з париського товариства залюбилась по вуха у монсіє Пері Батар, який представився їй як багатий біржевий спекулянт. Рідня цієї дами, дуже багатої вдови звернулась до панни Одети Соніє за порадою і з проханням прослідити приватне життя Батара.

Тиждень пізніше, коли агентка зібрала потрібні інформації з приватного життя Батара, сіла за столиком Батара у каварні, куди він завжди заходив, молода, гарна жінка. Ще ніколи не бавився Батар так добре, як того вечора і коли обоє пізно вночі прощались, станула між ними умова щодо нового „доброго" підприємства. Це підприємство полягало в тому, що молода жінка мала підшукувати ріжні багаті кандидатки до подружжя. Молода дама мусіла дати спекулянтові спис своїх найближчих знайомих.

Кожного дня подавала вона нову кандидатку і спекулянт ловився на гачок. Цілих два тижні тривала ще каварняна знайомість і між обоїми вивязалась доволі симпатична кореспонденція в справах „матримоніяльного ґешефту". Щойно тоді зважилась Одета Соніє завдати закоханій вдовиці вирішний удар. Зовсім ненадійно прийшла підчас стрічі спекулянта зі закоханою вдовичкою і почала відразу говорити про ріжні „блискучі партії", що вона їх знайшла для Батара. Коли збентежений Батар намагався протестувати, вона виймила з торбинки всі листи у матримоніяльних інтересах і... справа була поладнана. Пані Ф. Б. відчинились вкінці очі. Її адоратор міг бути вдоволений, що вона не виготовила проти нього скарги.

Лік на заздрощі.

Заздрощі можна вилічити зовсім просто: переконати заздрісного наочно — казала завжди панна Одета Соніє і на тому вискaзі будувала всі свої справи у питаннях, що з них входили в гру заздрощі. Найбільше клясичним прикладом була пригода з одним старшим банкиром, який доручив панні Соніє слідити два місяці свою прегарну жінку. Її всі зусилля переконати заздрісного мужа розбивались. Вона приносила йому ріжні знимки жінки, разом із товаришками. Вкінці агентка рішила взяти заздрісного мужа зі собою. Вона водила його по цілому Парижі, по всіх кравчинях, фризієрах, по ріжних чайних вечорах, де його жінка найкраще бавилась із товаришками. Коли минув місяць, заздрощі мужа щезли, зате банкир закохався в панні Одеті Соніє.

„Вважайте на свого чоловіка!" — написала вона молодій мужатці лист. В той спосіб хитра француженка врятувала подружжя.

Найбільша сталева линва світа.

Зроблено її в Англії. Складається із серцевини з манілі (рід волокна), обмотаної шістьома сталевими линвами, вложеними з 144 дротів. Обвід виносить 11.75 цм., довжина 12 км., важить ціла линва 57 тон. Праця над тою линвою триватиме два місяці. Скорість линви при роботі доходить до 21.7 км. на годину.

——о——

БЕЗДИМНЕ ВУГІЛЛЯ.

Виробляють його покищо в Англії в чотирьох фабриках. Останню і найбільшу з них побудовано недавно за пів року коло Честерфільду. Займається тим товариство карбонізації при низьких температурах.

Робота полягає у тім, щоби вугілля (камяне, буре) огрівати поволи при якнайнижчій температурі. При тім твориться менше газу а більше пару (камяного деґтю), дуже цінного для хемічної промисловости. Газ очевидно спалюється, або вживають його для освітлення.

Огрівання вугля переводиться у сталевих ретортах, числом 288 в згаданій фабриці, які разом дають денно 500 тон бездимного вугілля (рід коксу). Реторти, зроблені з окремої стали, можуть працювати кілька літ, бо не перепалюються. Всі реторти поміщені в коморі, якої стіни огріваються до червоного жару. Зате полумя не дотикає безпосередно самих реторт. Всі чотири фабрики разом дають денно 1.600 тон вугілля, річно 380.000 тон топлива, 55 міл. л. бензини і оліїв.

Знайте, що на „Просвіті" виросла вся наша національна сила. Пригадаймо собі всі наш обовязок супроти „Просвіти" в 69-і роковини! Складаймо жертви на „Дар Просвіті" в лютім!

Із срібного екрану.

ТВОРЕЦЬ ЗІРОК.

Так називають у Голівуді власника „Парамавнту", Адольфа Цукора, якому цілий ряд популярних екранових слав завдячує свій успіх. Він то 25 літ тому „відкрив" Мері Пікфорд, б. дружину Д. Фербенкса, яка як незнана тоді акторка виступала на дошках провінціяльного театру. Сьогодні вона не грає вже ні у фільмі ні в театрі. Мері Пікфорд сама стала продуценткою і проводить кіновиробництвом „Юнайтед Артістс".

Другою невідомою колись акторкою, яка тепер втішається небувалою славою та міліонами, є Марлена Дітріх. Завдяки Цукорові і першій фільмі американської продукції „Мароко" її імя стало по нинішній день відоме в цілому світі.

Кльодет Кольбер, яка поруч із Морісом Шевалієром заграла вперше у фільмі „За океаном" належить до найповажнішої трійки вироблених зірок і завдячує Цукорові свою карієру. Годі вичисляти всіх щасливців, які за почином цього продуцента дійшли до слави та майна. Ці три жінки стають пречистим доказом успіхів Адольфа Цукора.

„РАМОНА".

Під таким заголовком викінчило кіновиробництво „20-th Century-Fox" колірову фільму. Колір. стяжка здобула кін. ринок із щораз то більшим успіхом. Фільма, про яку пишемо, стала найкращим показчиком колірової техніки. У ній найшли свій вияв усі дотеперішні висліди та удосконалення, до яких дійшли в останніх літах фільми в природних колірах. Головну ролю грає Льорета Юнґ, відома із фільми „Циганські мельодії". Режисерував Анрі Кінґ.

Такі колірові фільми доводилось уже нам нераз бачити і вони більше або менше вдоволяли публику. Кінове мистецтво змагає здавна до того, щоб показати на полотні картину, якнайбільше зближену до природньої дійсности. Памятаємо „Короля прошаків", „Пісенькара гір" із Льоренсом Тіббетом, „Чорного пірата" з Д. Фербенксом та „Кабінет воскових фіґур" — всі ці фільми далеко ще не відповідали дійсності. Цікаво буде побачити, що зробили вже в цьому напрямі у „Рамоні".

КЛОПІТ ІЗ ПРОФІЛЯМИ.

Відома річ: людина не має зовсім симетричного профілю. В декого ця ріжниця незвичайно замітна, в інших непомітна.

Із кінових зірок найбільше несиметричний профіль має відомий Моріс Шевальє. В нього лівий профіль куди кращий та фотоґенічніший від правого. На фільмах фотографують Шевалієра завжди правою стороною лиця. Було багато клопоту, коли цьому акторові довелось грати із Кльодеттою Кольбер. Вона теж має правий профіль кращий від лівого та ніяк не дозволяє знятись із лівого боку. Коли обоїм прийшлось поцілуватись, вони були у клопоті.

Куди простіша справа грати Кльодетті Кольбер із Рональдом Кольманом, в якого кращий правий профіль. Тут уже нема суперечки, хто кому повинен відступити „кращу сторону". Деякі зірки здіймаються тільки зпереду, як Льорета Юнґ. Зате Марлену Дітріх фотографують дещо згори, з легким поворотом лиця наліво.

Чи в інтересі держави лежить потурати деморалізації і москвофільству.

З ПРОМОВИ ПОСЛА С. ВИТВИЦЬКОГО, ВИГОЛОШЕНОЇ НА ПЛЕНУМІ СОЙМУ ПРИ РОЗГЛЯДІ БУДЖЕТУ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

„Не припинились теж змагання денаціоналізації в окрузі лемківській та гуцульській, на Волині, Холмщині й Поліссі, а ціллю всіх тих змагань є перевести засаду, що cuius regio, eius natio. Не хочу томити Високої Палати подробицями й фактами з тої області, бо вони є історичні, але всі ті практики, пристосовані до ріжних потреб терену, мають дві засадничі погані сторінки. Одна сторінка, це та, що людину в переважній частині випадків спроваджують до рівня продажної істоти, а друга сторінка — що розкладається і розривається найсвятіші звязки, які своєю етичною силою сягають найглибше. Бо з тих одиниць зроджуються люди викорінені, які не мають взагалі ніякого національного почуття, тому що вони прогнали зі своєї душі любов до своїх батьків і свого роду.

Це відбивається не менш відемно також в середовищі, з якого та акція виходить, бож ясно, що виховування відступників, то справа не легка та очевидно не добра. В тій атмосфері зроджується недовіря, фальш, облуда, нечесність, які поширюють свій вплив далеко поза коло тих неофітів, до яких та робота в першій мірі відноситься. Виразно вияснюю, що я далекий від того, щоби вважати за таких учителів когонебудь з урядових осіб, що беруть участь у тій акції, та щоби я їм приписував, що витворювання такого стану і таких наслідків лежить у сфері їхньої волі та намірів, або щоби вони в своїй пропаганді послугувалися засобами, що підривають їх честь. Але незалежно від їх волі такий стан витворюється. Знаю наприклад такі місцевости, в яких основано з трудом серед української молоді шляхотську стрілецьку організацію, але дуже скоро та організація розпалася і потім та молодь перейшла до комуністичного табору. Очевидно — бо в душі чоловіка, з якої виривається найважнішу істотну етичну вартість, може зроджуватися та розвиватися все, що найгірше. Це є ті духові поля, на яких виростають найстрашніші речі.

Одною з передумов нових польсько-українських взаємин була — ми хотіли цьому вірити — незаінтересованість польського режіму супроти русофільства, себто, що польський уряд перестане виграватн і форсувати ту групу людей, що стоїть на становищі національного й політичного русофільства, проти українського народу. Однак та надія нас завела, бо від найповажнішого в цій справі заінтересованого чинника знаємо, що польський уряд при обсаді становища Апостольського Адміністратора Лемківщини з цілою рішучістю застерігся проти якогонебудь кандидата-духовника з українськими національними переконаннями. Треба сумніватися, чи плекання руху т. зв. молодоросів, якого ідеольогія, тенденції та організація є аж надто відомі урядові і визначним представникам польської політики, є в інтересі польської державної рації.

Недавно тому розмовляв я з одним із дуже визначних польських державних мужів на тему тих всіх орієнтацій: лемківської, гуцульської, поліської, волинської і творення цілого ряду нових народів і питався я свого співрозмовника, яка є властива ціль тої цілої роботи. Відповів мені на те мій шановний інтерльокутор, що „цим способом ми хочемо забезпечити оборонну силу держави". Я не міг вийти з дива, бо оборонна сила держави це діло найвищої жертви, що пливе з найглибшого почуття особистої чести і не розумію, як можна таке діло спирати на людях, які позбулись чести й гонору. Тож є всі ці люди, які кричали: „Niech żyje i vivat" кожному, хто до них приходить з фізичною силою і з повною або надійною жменею. Все це є от ті люди, які колись кричали: „Нехай живе Росія", потім знову: „Нехай живе Австрія", опісля — Україна, а вкінці — Польща. Таких ентузіястів стрічається очевидно в кожному народі й у кожній суспільности, це є тип відвічний, але на таких лицарях ще ніхто не всхів успішно оперти діла оборонної сили держави.

—o—

Коли обсадять катедру української літератури у львівському університеті?

В понеділок 22. ц. м. сойм радив далі над буджетом міністерства освіти. Промовляло кількох польських послів, головно в обороні союзу польських учителів. Послам відповідав мін. Свєнтославський підкреслюючи, що зберігти засади релігійного виховання молоді. Сподіється, що цього року вдасться вибудувати 3.000 шкільних кімнат. Заявив, що цього року приняли 117 українських учителів до народних шкіл. Відповідаючи пос. Великановичеві міністр підкреслив, що цього року перенесли 35 учителів (ок), але це — мовляв — не багато за велике число учителів у шкільній львівській окрузі. У справі підручників для українських шкіл міністр пригадує своє вияснення кажучи, що мусить спростувати запевнення, що в ділянці шкільних підручників нічого не робиться і що не виконано доручення про переслання до друку українських підручників до друкарні Н.Т.Ш. у Львові. Гуманістичний факультет львівського університету розписав анкету у справі обсади української катедри, а постанови нормують далі точні речинці дальшої процедури при обсаді професорських становищ. Вкінці міністр давав вияснення у справі фізичного виховання та спорту й невдачі польських спортовців на Олімпіяді в Берліні.

—o—

Чергове протиукраїнське віче у Львові.

Минулої неділі відбулись у Львові в салі „Сокола-Мацєжи" збори ріжних польських організацій, які саме тепер обєднались під омофором львівських ендеків з метою безпощадної боротьби „за польскі стан посядания" в Галичині. Реферат на цих зборах виголосив проф. Ромер, що висував присутнім розміри „небезпеки", яка грозить полякам від українців з причини розбиття між польськими організаціями і взивав до єдности. „Українську небезпеку" підкреслив проф. Ромер „статистичними даними", (що їх тепер залюбки ендеки й неендеки повторюють) про 220.000 гектарів польської землі, що перейшла в українські руки і про кількасот тисяч гектарів, які теж перейшли в українські руки, одначе вони „загинули десь внаслідок хаосу в катастрах". Увесь реферат проф. Ромера крутився довкола ріжних цифр і даних про — не смійтеся! — упадок польського шкільництва і господарського життя при рівночасному зрості українського життя на всіх ділянках.

На зборах ухвалено цілу низку резолюцій, яких вістря звернено виключно проти українців. Більшість точок — це повторення резолюцій недавнього ендецького віча у Львові, яке ми вже своєчасно реферували. Є теж очевидно і наклікування до репресій проти українців, щоб забезпечити польське „жицє і мєнє". Окрема точка протестує проти т. зв. нормалізації, яка „спричинює тільки поглиблення заборчих плянів українців та ослаблює польськість у Галичині". Одночасно в резолюціях наклікують присутні ціле польське громадянство на полудневосхідних землях обєднатися, створити спільний польський фронт і покликати до життя спільну провідну громадянську репрезентацію.

Як бачимо, „українська небезпека" зганяє ендекам сон з очей і вони намагаються приєднати до своєї акції не без успіху ціле польське громадянство Галичини.

На згадку заслуговує ще остання точка резолюцій, додана в останній хвилині. Ця точка „алярмує" польське громадянство про намірену нібито ліквідацію кількадесятьох польських шкіл на терені львівської кураторії, що мають меншу скількість учнів, як 40.

Заходи ендецьких діячів обєднати ціле польське громадянство не означають нічого іншого, як заповідь чергового наступу на все, що українське. Всіх тих „алярмів" і ріжних протиукраїнських зборів та віч українське громадянство не повинно легковажити, тільки на консолідацію польських шовіністичних кол відповісти скріпленою чуйністю та якнайсильнішою консолідацією українського громадянства.

Памяти В. Стефаника.

У ВАРШАВІ.

В малій салі „Прометея" в невеликому гурті запрошених гостей відбулися сходини-академія, присвячені памяті В. Стефаника. Хоча в програму сходин, що відбулись у мин. середу (17. лютого), увійшла лише одна точка — реферат про Стефаникову творчість — всеж настрій тих зборів був виняткови поважний та зробив на присутніх помітне — таке рідке на цього роду імпрезах — враження.

Реферат п. **К. Чайківської**, що вложила в нього багато солідної праці для прослідження духа й суті змісту Стефаникових творів, був безсумнівно найкращим з прочитаних у тому році українських рефератів у Варшаві. Таку працю варто булоб опублікувати.

У ПРАЗІ.

Прага, лютий 1937.

Союз Українських Письменників і Журналістів на чужині влаштував 13. ц. м. в одній з саль Карлового Університету збори, присвячені памяті письменника В. Стефаника.

Збори відкрив голова Союзу проф. С. Сірополко промовою, в якій зазначив великі Стефаникові заслуги для української літератури. На пропозицію голови збори вшанували память В. Стефаника, повстаючи з місць та 1-хвилинною мовчанкою.

Заслужений член Союзу акад. С. Смаль-Стоцький оповів про те, як він „відкрив" Стефаника, про свої зустрічі з ним, зокрема зупинився на виданій у Чернівцях 1899 р. його „Синій Книжечці". „Держав я „Синю Книжечку", казав проф. С. Смаль-Стоцький, до хреста. Дав їй своє благословенство. Пустив її в люди..." Сердечними словами згадав також промовець і про свою зустріч з В. Стефаником в австрійському парляменті.

Заступник голови Союзу д-р П. Феденко прочитав дуже змістовний виклад про В. Стефаника як письменника. На його думку твори В. Стефаника передовсім цінні тим, що автор примушує читача домальовувати свої образи і таким чином читач стає нібито співтворцем їх. Короткі Стефаникові малюнки селянського життя, каже промовець, не належать ані до епіки, ані до лірики. Це драматичні діяльоги, які легко можуть бути замінені у драму. Шкода тільки, що Стефаник не виявив себе як драматург, бо мав для цього всі підстави: сильну уяву, ковано-різьблений стиль і вірність правді, якій був відданий аж до смерти.

В. Стефаник був у літературі поетом, а не публіцистом, як це тепер у моді. З убогого, бідного матеріялу умів він викресати велику іскру. Пробуджене до національно-політичного життя українське село найшло своє певне місце у повних запалу і краси оповіданнях Стефаника. В. Стефаник вийшов із низин. Прожив там усе своє життя і цим дав іще один яскравий доказ того, що може дати український народ, коли він не буде мати перешкод для свого розвитку.

На закінчення акад. С. Смаль-Стоцький показав присутнім, як треба читати Стефаникові твори і сам чудово перечитав кілька його оповідань.

Данчук.

ЩЕ ОДИН ЗАГІН АБІСИНСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ РОЗБИТИЙ.

Потверджується вістка, що в околиці великих озер італійці окружили загін раса Габре Маріяма та розбили його після бою, що тривав цілу ніч. Рас Габре згинув у битві, 4-ох полонених вождів племен — між ними відомого агітатора Меріда досвіта розстріляли.

Якщо знаєте, що „Просвіта" пригортає до себе інші наші установи, то допильнуйте, щоб ті установи зложили на „Дар Просвіті".

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „СИЛА“.

Загальні Збори Т-ва українських робітників „Сила“ у Львові відбулися 21. ц. м. Збори відкрив голова Т-ва в присутності 495 членів. До стола засіла Президія, зложена з 5 членів та 2 секретарів. По вислуханні широких звітів з діяльности Виділу розвинулась дискусія, в якій забирало голос 28 членів, у тім одна членниця. Всі промовці одобрили діяльність Виділу. Запропоновану листу нового Виділу Комісією-Маткою Збори одноголосно приняли. Після того зібрані члени оплесками приняли отсі резолюції:

Українське робітництво Львова, зорганізоване в Т-ві „Сила“, зібране дня 21. лютого 1937. на Заг. Зб. цьогож Т-ва в дом.вці Нар. Дому у Львові, розглянувши сучасне положення робітництва і цілого українського народу:

1. Пересилає свій дружній привіт усім товаришам робітникам у краю. Зокрема висловлює братерський привіт усім українським робітникам на С.У.С., які зводять геройську боротьбу з червоним наїздником. Доручає Виділові вислати привітні телеграми українським робітникам, яких доля кинула поза межі українських земель.

2. Українське робітництво, звязане нерозривно кровю і душею з цілим українським народом, буде йому служити всіми своїми силами. Українське робітництво противиться всім інтернаціоналам та всім намаганням ворожих чинників поділити нас на кляси, свідоме, що доля українського робітника звязана з долею цілого народу.

3. Стверджує, що українське робітництво в містах є в найгіршому положенні і на нього спадає в найбільшій мірі тягар безробіття та визиску. Загал українського робітництва живе в нечуваній нужді й пониженні; воно випирається щораз більше з останніх місць чужим робітництвом і прибите наслідками господарської кризи та визиском працедавців.

4. Взиває всіх українських робітників боротися за свої права, боротися проти голоду, нужди й пониження, за вільне і краще життя та гуртуватись масово в самостійних українських організаціях.

5. Взиває всі українські установи та всіх українців давати працю і поміч українським робітникам, брати чинну і жертвенну участь у помочі українським безробітним та співпрацювати з незалежними від чужих інтернаціональних чинників українськими робітничими організаціями.

6. Стверджує, що праця в її найширшому розумінні, як вислів творчости, є почестю і мірилом вартости людини.

7. Доцінюючи належно видавання та розвій української преси, як формуючого чинника робітничого українського руху, висловлює своє побажання підтримати ініціятиву в цьому напрямі. Рівночасно взиває всіх українських робітників підтримувати робітничі видання морально і матеріяльно.

8. Висловлює подяку дотеперішньому проводові Т-ва „Сила“ за його працю і всім Жертводавцям (в тім українським політ. вязням), що склали свої лепти на потреби українського робітництва. Українське робітництво вірить, що українське громадянство підтримає його і дальше в його змаганнях як морально, так і матеріяльною поміччю для безробітних і що гасла „Брат братові“ та „Українці, єднайтеся!“ переможуть усі інші ворожі гасла.

Загальні Збори закінчено відспіванням національного гимну.

По широкому світі.

У французькій самоходовій фабриці Пежо в Сото майстри вернулись до праці, зате робітники страйкують дальше.

У Німеччині вибори зверхности лютеранської церкви відбудуться правдоподібно 11. квітня.

Китайським міністром закордонних справ став Вансугу, б. амбасадор у Льондоні і суддя гаського трибуналу.

Совітський маршал Єгоров уже приїхав до Талліна.

Німеччина відповіла секретаріятові Ліґи Націй, що не візьме участи в нарадах про розподіл сировців.

Фінляндський парлямент відкинув внесок „патріотичної ліґи“, щоби відібрати шведській меншині мовну рівноправність.

ВЕЛИКА БИТВА НА ПЕРЕДМІСТЯХ МАДРИДУ.

Авас подає з Мадриду: Від трьох годин іде в університетській дільниці та в Каза дель Кампо завзята битва при сильній артилерійській та скорострільній пальбі. Ніяких вісток про хід битви нема.

—o—

Довкруги поїздки Нойрата.

У звязку з візитою мін. Нойрата у Відні німецькі часописи займають дуже прихильне становище до Австрії. „Германія“ пише, що хоча теперішня візита не покінчиться ніяким договором, все таки обговорюватимуть у Відні чимало важних справ у щирій, приязній атмосфері. На перший плян висуваються господарські справи, дальше — питання культурної співпраці та внутрішньої пацифікації Австрії. „Дойче Альгемайне Цайтунг“ уважає, що атмосфера згоди і звязку між німецькими громадянами обох держав є важніша від усіх інших справ.

Коли мін. Нойрат їхав з двірця до міста, австрійська поліція окружила всі дооколичні вулиці. Австрійські націонал-соціялісти уладили німецькому міністрові живлову маніфестацію.

НОВИНКИ.

— **Комунікат Комітету допомоги українським безробітним.** Подаємо до загального відома, що влада звернула заквестіоновані гроші та книги Комітету допомоги українським безробітним при Т-ві „Сила“. Комітет безперервно веде свою працю. Жертви просимо слати дальше до Т-ва „Сила“, Львів, 3-го Мая 10. І. (Гроші до Торг.-Промислового Банку на конто П. К. О. 506.778 з дописком „На безробітних“). — За Комітет: Юліян Петречко — голова: Олекса Дацко — за секретарку.

— **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові**, Ринок ч. 10. продає ввесь березень книжки по знижених від 20—80 прц. цінах. Докладні катальоги висилають безплатно.

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю, дня 26. ц. м. в год. 7. вечора. На сходинах звідомляють д-р М. Музика і д-р Ю. Кордюк про конференцію, скликану Інститутом Суспільних Справ у Варшаві, на тему: „Лікарська опіка на селі“.

— **Сьогодні вечеряємо** в єдиному українському ресторані „Око“ при вул. Костюшка ч. 3. Дешеві перекуски, смачні горячі страви, вибагливі напитки.

— **Справа каплиці східного обряду в Льондоні.** В січневому числі „Істерн Чорчес Квортерлі“ (Квартальник Східних Церков) поміщено допис д-ра В. Кисілевського в справі заснування в Льондоні каплиці східного католицького обряду. В дописі звернено увагу на велике значіння такої каплиці; хоч у Льондоні майже нема католиків східних обрядів, вона служила би для ознайомлення англійських католиків зі східними обрядами. **(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)**

— **Виклад „Про українську геральдику й українські прапори“** виголосить і світлинами ілюструє Т. Скотинський у середу 24. ц. м. в салі „Української Бесіди“, год. 7. веч. Вступ вільний.

— **Ювилей артистки Іванни Біберович.** Великі заслуги для українського театру й української культури артистки Іванни Біберович звеличає коломийське громадянство ювилейним святом у дні 7. березня в салі Каси Ощадности. У святі візьме участь також театр „Заграва“ і виставить у цьому дні в честь Ювилятки „Гриця“ в новій постановці. В. Блавацького. — Артистка Іванна Біберович проживає постійно в Коломиї.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 100.000 зол. на ч. 96806; 20.000 зол. на ч. 186528, 5.000 зол. на ч. 35323; 2.000 зол. на ч. 90966; 1.000 зол. на ч. 4870, 134467; 500 зол. на чч. 25565, 79840, 126053; 400 зол. на чч.: 9264, 24646, 47711, 53667, 81369, 91172, 102799, 122672 159888, 178353, 194111.

— **У нас „ТШЛ“, а на Волині „Мацєж Школьна“.** В Дубні відбувся річний окружний з'їзд „Польської Мацєжи Шк.“ (П. М. Ш.) Доходи П. М. Ш. в Дубні в 1936. р. дали 15.000 зол., які видано головно на бібліотеки по селах. На черговий рік запроєктували побільшити число бібліотек і почати в Кривуші будову польської школи коштом 20.000 зол. До управи увійшли: прелат ксьондз прапат Кузьмінський та Ванторова, Стобінський, Урбан і Піляр (члени). На П. М. Ш. збирають на 3-го травня в усіх школах Волині від бідних дітей датки, і то обовязково

— **До Берези Картуської** вислали в понеділок: О. Фікера, Я. Кушліка і м-ра С. Айнштайна з Калуша, Ш. Фрост-Шлеґеля з Коломиї, І. Флешука та М. Семенчука з Домославич (Коломийщина), Р. Соколека і С. Екштайна зі Станиславова, С. Цукерберга, І. Браннера та Х. Лявфера зі Стрия і Є. Лімберга з Демні (Стрийщина).

— **Ошукали касієра „Маслосоюзу“.** Якийсь тип просив касієра „Маслосоюзу“ п. М. Яновича розміняти йому два 500-золотові банкноти; колиж дістав 1.000 зол. в 20- і 50-золотових банкнотах, перерахував їх і просив, щоб зміняти банкноти на більон, що п. Янковський і зробив. Щойно опісля виявилося, що згаданий тип, перераховуючи зміняні гроші, непомітно сховав 420 зол., звертаючи замісць 1.000 лише 580 зол.

— **По 23 роках знайшов маму.** Львівська поліція придержала недавно якогось бездомного мужчину, який не знав місця своєї приналежности, бо від 1914. р. мандрує по світі. Памятає тільки, що походить із бучацького повіту і що його мати називалася Каролина а батько Іван Чабан. Поліція відшукала маму бездомного, яка дуже втішилась своїм загубленим сином, якого давно вважала вона за небіжчика. Свого сина загубила вона підчас російської інвазії. Малий Чабан скитався по Австрії, Югославії, де теж його виховували. Він працював там так довго, аж доки його не викинули з Югославії, як чужинця.

— **Львівська хроніка.** Трамвай ч. 8. наїхав на автодорожку ч. 7481 і сильно її ушкодив. — Обманці підшились під фірму „Інформатор вільних посад“ і брали солені кавції за посади. Між іншим це „бюро“ ангажувало робітників до фабрики соків і мармеляди Н. Гогяка і за посередництво брало 50 зол. Заангажовані мусіли складати кавцію і по тижневі тратили посаду і кавції, які доходили до 70 зол.

— **Краєва хроніка.** В Бережанах арештували львівські поліційні агенти залізничого урядовця Петра Мілера у звязку з його діяльністю підчас побуту у Львові. — Тадей Вандзя з Турильча п. Борщів упився в горальні в Скалаті останками спирту, що залишився у бочках. Запитого відвезли до Турильча, де він помер не відзискавши памяти. — В Тернополі арештували за податкові обмани власників складу старого заліза Г. Шпігля, І. Мондштайна, Г. Басса, Ф. Шапіру і С. Шубера.

— **Вугілля присипало робітника.** В залізничому складі вугілля у Станиславові вугілля засипало з 3-метрової висоти робітника Тадея Сондея. 2.000 кг. звалилось на бідолаху, якого відвезли опісля до шпиталю з розбитою головою та з роздавленою грудною кліткою.

— **Таємне вбивство.** В ночі з 21. на 22. ц. м. застрілив хтось Івана Бабія, члена Робітничої Громади в Долині. Хтось вивів його в поле і там застрілив. Похорон відбувся 23. ц. м.

— **Батько — звірина.** Варшавська поліція арештувала 55-літнього Антона Колодзейчика власника хемічної пральні, за катування і насилля власної доньки. Колодзейчикові вмерла перед 5 роками жінка і лишила 15-літню доньку. Батько почав доньку бити й катувати так довго, поки вона йому не піддалась. Те саме робив він і зі своєю експедієнткою Космалівною, яку бив і насилував, поки доведена до краю дівчина не зреклася праці й не випровадилась. Донос до поліції зробили льокатори тієї камяниці, де мешкав Колодзейчик, яким вкінці остогидли всі авантури і крики катованої дівчини. Поліція прийшла саме на сцену бійки. Тому теж арештували Колодзейчика і завели на поліцію. На поліцію зголосилась також донька і зложила жахливе обвинувачення. На свідка покликала вона Космалівну, яка потвердила всі зізнання безталанної доньки. Слідство виказало, що озвірілий батько був колись нотованим на поліції злочинцем.

— **Клопоти з небіжчиком.** У Варшаві вмер перед кількома днями американський громадянин Люї Шпільман. Похороном займився власник похоронного заведення „Вічність“ Пінкертон. Та виринули зовсім несподівані перешкоди, бо жидівська громада відмовила місця на окопищі тому, що, мовляв, небіжчик не був жидом. Трупа повезли на інше окопище (на Празі), але й там не було місця для небіжчика, хоч американський консуль виставив посвідку, що небіжчик був справді жидом. Щойно влада наказала поховати трупа. Одначе в останній хвилині наспіла телеграма з Америки від синів, які доручили похоронному заведенню забальсамувати небіжчика і відставити його до Америки.

— **Манікюристки в СССР державними урядовцями.** Большевики починають на кожному кроці наслідувати „гнилу буржуазійну“ Европу. В останніх часах повстав у Совітах під наглядом держави косметичний інститут, що його заложила директорка державної централі перфум

Шемшушнікова. Виїхала вона зі своїми співробітниками і співробітницями до Парижа, Відня і Льондону, студіювати найновіші косметичні методи. Косметичний інститут фабрикує вже перфуми для пролетарської аристократії, які не мають зовсім пролетарських цін, бо за флякон перфум треба заплатити 35—50 рублів. Уряд заангажував манікірістки і фризієрки, які працюють в інституті на своїх службовичок і дав їм назву „державних косметичок. Якби Ленін довідався про нові осяги большевицького уряду, перевернувсяб з розпуки у своїм мавзолеї.

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ.

Загальні Збори „Медичної Громади“.

В неділю 7. лютого ц. р. відбулися у великій залі старого університету звичайні річні загальні збори **Т-ва Українських Студентів Медицини і Фармації „Медична Громада“ у Львові.**

„Медична Громада“ це одно з найстарших і найбільших наших студентських товариств у краю, що початками своїми сягає ще 1910. р. і досьогодні є центром організаційного, наукового й товариського життя українських медиків, а в останніх роках ще й фармацевтів. Сьогодні начислює воно ок. 80 членів і займає 2 кімнатну, гарно уладжену домівку в будинку Н. Т. Ш. при вул. Чарнецького 26. Звіти на останніх Заг. Зборах виявили, що українські медики попри свої важкі студії і клінічні заняття не забувають теж про громадське діло й присвячують йому направду багато уваги.

САМОДОПОМОГОВА Й ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Завдання Мед. Громади, **як самодопомогової** організації стали в останньому часі дуже актуальні. Не вистарчає бібліотека наукових підручників, позичальня клінічного приладдя і т. п., бо багато членів Т-ва потребує таки постійної матеріяльної допомоги, якої український студент не має нізвідки. Дуже часто приходиться медикам вже перед самим дипльомом переривати студії, або протягати їх через свої матеріяльні злидні. Виділ Медичної Громади старався, як тільки міг, допомагати товаришам у потребі та з невеличких університетських субвенцій виділював коротко- й довгоречинцеві позички, або підмоги на прохарчування. **Створено врешті** окремий **„стипендійний фонд“** для допомоги вбогим студентам і абсольвентам медичного факультету. Деякі наші економічні установи заявили вже свою готовість підпомогти це хосенне діло й задеклярували **покищо тільки одноразові** датки на цей фонд.

„Комісія посередництва праці“ дбала про працю (платні інєкції, щеплення віспи, лекції і т. і) **для потребуючих товаришів, одначе** можливости такої праці взагалі дуже скромні.

Останній рік приніс в Мед. Громаді замітне пожвавлення внутрішньої діяльности й товариського життя. Кожної днини сходились члени Т-ва в домівці для часописів та численних загальних і фахових журналів. Раз у тиждень відбувались Ширші Сходини Т-ва з цікавими рефератами не тільки з медичних, але й інших ділянок знання. Кожні історичні роковини й національне свято вшановувало Т-во окремими святочними сходинами.

КУЛЬТ.-ОСВІТНЯ ПРАЦЯ.

Культурно-освітнім справам присвячує М. Гр. здавен давна багато уваги. Культурно-освітня праця медиків має свої окремі форми, які виявляються передусім у пропаганді здоровної освіти серед рідного населення. На цьому відтинку певними кроками ступає М. Гр. обіч таких товариств як Укр. Гигієнічне Т-во і „Відродження“.

Коли підходити до оцінки культ.-освітньої діяльности Мед. Громади тільки на підставі скількости виголошених у терені рефератів, то вона в порівнанні з попереднім роком дещо послабла. Зате вона стала більше всестороння і плянова.

Головну увагу звернено на підготування і вишкіл прелеґентів і прийдешніх гигієнічно-освітніх робітників. Для цього й переведено в Мед. Гр. свого роду **курс просвітньої роботи.** Це була низка дискусійних викладів відомих просвітніх діячів, який познайомив медиків і фармацевтів з методами й умовинами праці над освітнім подвигненням села.

Відмічено теж таку важну справу як вивчення і популяризація українського медичного називництва, яке до нині ще чуже для нашого громадянства, але воно істнує і варта цього, щоб його собі присвоїти, усунувши зайвий баляст чужої термінольогії.

Обіч живого слова сягнули наші медики для пропаганди гигієни по популяризаторське перо й працюють у цьому напрямі на сторінках рідної преси.

САНАТОРІЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Не від речі згадати, що в Мед. Гр. зродився плян створити щось у роді „дому здоровля“ або кліматичної санаторії для вбогих українських студентів. Коли розміркуємо лихий стан здоровля і затяжне недоживлення нашої студентської молоді, коли уявимо собі, яка велика частина найкращого молодого елементу є загрожена туберкульозою чи виснажена іншими недугами, — то ясна річ, що плян Мед. Громади набирає прикмет незвичайно актуальної і необхідної справи, яка обтяжує наше громадянське сумління. Без розголосу й реклями придбали медики за короткий час на названу ціль близько 1000 зол. Можна сподіватись, що в найближчих роках сміливий плян набере більш реальних форм а громадянство підтримає це хосенне діло, зроджене в молодих, гарячих серцях.

НОВИЙ ВИДІЛ.

Після звітів і живої виміни думок вибрали Заг. Збори новий Виділ „Мед. Громади“. Головою Т-ва став т. Богдан Олесницький, до Виділу ввійшли т. Ю. Тершаковець — як заст. голови, т. Я. Балицький — секретар, т. Я. Олесницький — скарбник, т. Р. Селянський — бібліотекар, т. М. Бачинська — господар, а тт. Павлюх і Бережницький як заступники членів Виділу.

Провірна Комісія: тт. Л. Беч, С. Кордуба-Блажкевичева й М. Кузьмович.

Новий енергійний Виділ каже сподіватись, що праця в організації українських медиків і фармацевтів піде живим, широким річищем.

(б.)

Спорт.

ГАКІВНА.

Мистецтва світу в Льондоні.

В понеділок 22. ц. м. відбулись дальші змагання в гаківці, з такими вислідами:

Англія — Польща 11:0 (5:0, 4:0, 2:0).

Польські грачі нічим не загрожували англійській дружині, яка вигравала як хотіла. Висока програна Польщі викликала сензацію в Льондоні.

Канада — Німеччина 5:0 (0:0, 3:0, 2:0).

Швайцарія — Мадярщина. Відомий покищо вислід першого сета 0:1 в корисеть Мадярщини.

Чехословаччина — Франція 8:1 (2:1, 2:0, 4:0).

Французька дружина грала ввесь час дуже гостро, не перестерігаючи засад гри, з виразним охепловуванням. Чеська дружина грала дуже добре. Чехи грали дуже стримано, щадючи себе до дальших змагань з Німеччиною. Малечек, капітан чеської дружини стрілив 5 воріт, а по одній Цетковскі, Кутера та Ірашек. Змагання закінчилися згідно з нашим часом в год. 12.50 поночі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Загальні Збори У. С. С. відбудуться в неділю 7. березня ц. р. в салі Бесіди в год. 10. рано.

Ольдбої Сокола-Батька, позір! Повідомляємо Ольдбоїв Сокола-Батька, що відбиванка відбувається кожної середи від 17—19 год. попол. в руханні Сокола-Батька. **— Рух. секція.**

Загальні Збори У. С. Т. Пролом у Станиславові відбудуться 7. березня із звичайним порядком нарад. Збори заповідаються дуже цікаво і будуть, здається, першим кроком до великої реорганізації Т-ва, яку задумав Виділ. **— Б. Л.**

Русь — Ч. С. К. (Ужгород) 9:0 (5:0). Русь зачала весняний сезон товариськими змаганнями з Ч. С. К. і перемогла високо. Ворота здобули Біднов 4, Криж 3 і Крайник 2.

Загальні Збори Підкарпатської футбольової жупи відбулися в Ужгороді. Предсідником вибрали д-ра Брашайка.

мовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 В. Груби: „Із Віднп по світу“ попурі в гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Тенор і його пісні (М. Вітріш), гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Легка музика в гр. пл., 16.10 „Кожух-брехун“ нар. казка для молодих дітей, 16.25 Розвязка істор. загадки для дітей, 16.30 Легка музика в гр. пл., 17.00 Чого військо жадає від цив. суспільности, 17.15 Концерт солістів: спів, альтфея, форт., 17.50 „Ощадність“ фейлетон, 18.00 Актуальна гутірка, 8.10 Мій легкоатлетичний тренінг, 18.20 Моцарт, із гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Як збільшити видатність наших садів, 19.20 „У робітні майстра Івана“ муз. авд., 20.00 Авдиція присвячена Естонії, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Театр Уяви: „Легенда“ Виспянського, 22.15 Концерт малої оркестри, в участю Анат. Вронського, спів; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Четвер, 25. лютого 1937.

6.30 Ранішня авд., 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій, 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Муз. поранок для молоді всеслод. шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Сальон. орх., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Огляд хліборобських видань, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Орбіс говорить, 15.18 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Мельодії зі звукофільмів, 15.55 Куток гумору, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Із країни чардаша, гр. пл., 16.20 Над альбомом почт. марок, діальог, 16.35 Орх. концерт, 17.00 Джерело дітячих простудів; Злий дім, 17.15 Камер. концерт, смичк. квартет, 17.50 Про книжку А. Одерфельдівни: Молодь передмістя, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Світовий комунікат, 18.13 Спортові вістки, 18.20 Орг. реціталь, гр. пл., 18.35 „Справжнє обличча Боси“, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів, Чапліцький спів, скрипка, форт., 19.45 „Нічліг в Апенінах“, оперета М. Свежинського, текст Ол. Фредра, 20.30 Минувшина та праса Пшемишлю, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Опіл. Навроцький: Концерт, форт., скрипка, спів, орх., 21.45 Концерт орх., 23.00 Танкові мельодії з гр. пл.

Радіокутик.

УЛЬТРАЗВУКИ В ПОСЕРЕДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ.

Пересилати нормальні радієві хвилі під водою це насуває певні труднощі. Тепер в Японії зробили проби, що завершилися успішно, застосовуючи ультразвукові хвилі для комунікації поміж двома підводними човнами. Ужиавно частоти 27 тис. ц/с, 40.500 ц/с і 80.000 ц/с. Висильник мав конструкцію дуже просту (використання явища магнетострикції). Ультразвук був висланий тонкою нікленою плиткою діяметром 6 см. Завдяки „направним“ властивостям ультразвуку, виключається перейняття кореспонденції апаратами, що знаходять ся поза засягом вузького снопа тремтінь.

НАСЛІДКИ КОНФЛІКТУ З ПРИВОДУ КРУЖКІВ У ШВАЙЦАРІЇ.

Швайцарські грамофонові купці сильно відчувають наслідки конфлікту поміж радієм і грамофоновим промислом та стверджують зменшення попиту за кружками, від коли радіо їх не подає.

В часі минулих Різдвяних Свят оборот у торгівлі кружками був значно слабший, ніж у минулих роках. Публика приходила до крамниць і не знала, що купувати, бо не знала „козирів“ радієвих авдицій.

Грамофоновий промисл уважає радіо за конкурента, але для торгівлі кружками радіо є першорядним рекламовим засобом.

ПРОПАҐАНДА НІМЕЦЬКОГО РАДІЯ НА СЕЛІ.

У своїй пропаґанді німецьке радіо особливу увагу звертає на село, осягаючи досконалі наслідки і здобуваючи за останні чотири роки багато абонентів. З цього приводу в „Зеленому Тижні“ (тобто „Тижні Села“) радієві покази займають дуже поважне місце.

Підчас цього тижня директор німецького радія має намір знову вислати в терен кольону спеціяльних радієвих возів, які мають за завдання ширити радієву пропаґанду на селі. В минулому році ці вози проїхали загалом 60.000 км.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.18, 88.75, Долари американські 5.28.50, 5.25.50 долари канад. 5.27.50—5.25.00, Фльорени гол. 289.90—288.20, Франки фр. 24.64—24.50, Франки швайцарські 120.95—120.15, Фунти англ. 25.91—25.75, Гульдени данц. 100.20—99.80, Корони ч. 16.30—15.90, Кор. дан. 115.09—114.85, Кор. норв. 130.13—129.15, Корони шв. 133.58—132.60, Ліри італ. 24.00—23.50, Марки фінл. 11.45—10.40, Марки нім. 124.00—120.00, Шил. австр. 95.00—93.50. Марки нім. срібні 133.

Акції.

Банк Польський 101, Ченстоціце 28, Цукор 28.00, Вугіль 18.50, Ліпьпоп 13.00, Норблін 56.25, Стараховичі 32.00, 32.50, 32.25.

Тенденція сильніша.

Папери.

4 пов. інвест. 1. ем. 65.00, серія ненот. 2 ем. 65.65, серія 85, 5 проц. пов. конв. 53.75, залізнодор. 52.25, 6 проц. пов. дол. ненот., 4 проц. пов. прем. дол. 47.25, стабіл. 438.00, купон 177.68, консол. 51.75, 51.50, 49.50, 49.63, 2 ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, 23. II.

За 100 кг. льоко вагон Львів:

Пшениця одн. червона	20.25—30.50
Пшениця збір. червона	29.50—29.75
Пшениця одн. біла	30.00—30.25
Пшениця зб. біла	29.25—29.50
Жито шт. I.	24.75—25.00
Жито шт. II.	24.50—24.75
Ячмінь одн.	25.00—25.25
Ячмінь на мливо	24.25—24.40
Ячмінь паст.	23.25—23.50
Овес шт. I. незадощ.	22.75—23.00
Овес шт. I. А легко зад.	22.25—22.50
Овес шт. II. незадощ.	22.25—22.50
Овес шт. II. А легко зад.	21.59—21.75
Кукурудза кр.	23.00—23.50
Бобик	20.00—20.25
Вика темна	20.50—21.00
Вика сіра	19.50—20.00
Гречка на мливо	33.50—34.00
Гречка паст.	25.50—26.50
Лен	56.00—57.00
Сімя конопляне	42.50—43.00
Ріпак озимий	61.00—62.00
Ріпак літний	48.00—50.05
Крупи гр.	56.00—58.00
Крупи ячм.	37.00—38.00
Крупи вга.	46.00—47.00
Пенцак ч. 10.	37.00—38.00
Просо краєве	23.00—23.50
Макухи льн.	25.50—26.00
Кмин	80.00—85.00
Мука пшен. ст. гат. I вис.	47.25—47.75
„ „ гат. I А	46.25—46.75
„ „ гат. I Б	45.25—45.75
„ „ гат. I Ц	44.25—44.75
„ „ гат. I Д	43.25—43.75
„ „ гат. II А	41.75—42.25
„ „ гат. II Б	41.25—41.75
„ „ гат. II Ц	40.50—41.00
„ „ гат. II Д	39.25—39.75
„ „ гат. II Е	37.25—37.75
„ „ гат. II Ф	35.75—36.25
„ „ гат. II Г	33.25—33.75
„ „ гат. III А	28.00—28.50
„ „ гат. III Б	26.50—27.00
Мука пшенична паст.	23.50—24.00
Мука пшенич. разова до 95%	32.25—32.50
Мука пшен. жит вис. 0—30%	39.00—39.50
Мука житна разова 0.95%	28.75—29.00
Мука житна гат. I. 0—50%	36.50—37.00
Мука житна гат. I. 0—65%	34.50—35.00
Мука житна гат II. 50-65%	27.50—28.00
Мука житна понад 65%	24.00—24.50
Висівки житні	15.75—16.00
Висівки пшен. грубі	16.25—16.50
Висівки пшен. середні	15.75—16.25
Висівки ячмін.	16.00—16.50

Інші курси незмінені.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 23. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-стація заладовання:

льоко ст. заладов:

Пшен. збірна 750 гр/л 5%	28.50—29.50
Жито збір. 694 гр/л. 3%	23.00—24.00
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	22.00—22.50
Овес легко задощ. 444	21.50—21.75
Овес не задощ. 456	22.00—22.25
Гречка 10%	32.00—33.00
Кукурудза жовта	21.25—21.50
Кукурудза червона	23.00—23.25
Коноп. сімя	41.50—42.00
Соняшникове сімя	44.00—45.00
Насіння льону	53.00—54.00
Вика сіра	18.00—18.50
Вика темна	19.00—19.50
Конюшина чер. натур.	100.00—105.00
Конюшина чер. без канянки	105.00—110.00
Конюш. ч. без канянки 96%	115.00—120.00

Пшениця і кукурудза подешевіли, жито й овес подорожіли на 25 сот. Ціни інших родів збіжа незмінені. Тенденція на всі роди збіжа незмінена.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 23. лютого н. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.95 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван.	3.00 „
1 кг. масла експ. включно з експ. опакув. платить дефінітивно	3.00 „
молоко від 11. I. ц. р. . .	0.16—0.17 „
копа яєць	3.80 „

Тенденція на масло та молоко вдержана, на яйця злоко знижкова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що з дн. 23. II. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахо-масарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясцені, повногруді	1.30 зол.
Індики I. кл., добре умясцені, повногруді	1.10 „
Курки молоді I. кл. біло й жовтоніжки від 1.70 кг. вгору	1.20 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.25 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ОПОВІСТКИ.

Дм. Николишин, Коломия, просить **Вп. Йосифа Стадника,** директора українського театру, подати йому свою теперішню адресу.

СПИС ДАЛЬШИХ ЖЕРТВ ДЛЯ РЕМІСНИЧОЇ БУРСИ.

Солодуха Теодор, Мудриліввка 1 зол., Уряд Парохіяльний Слвятин збірка 3.25, Будяк Роман Голошів 1, Кисіль Михайло Баковець 1, Д-р Коцюба Стефан Заволів 1, Ільницький Витовд Отрий 2, Стасюк Влас Дубно 3, о. Іван Жарський Глудно 2, Литвин Дмитро Заставці 0.75, Інж. Стефанович Ярослав Львів 30, Союз Укр. Купців і Пром. Львів 5, Григорій Кребс 11.50, Д. Герих Вінніпеґ 26.10, Ремісниче Т-во „Зоря“ Львів 10.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.